Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

ΚΡΙΤΟΣ

Μηνιάτικη ανεξάρτητη-αδέσμευτη ηλεκτρονική έκδοση,
σε θέματα Θεάτρου Σκιών, σάτιρας και ευρύτερης ενημέρωσης
Περίοδος Α' Τεύχος 24 Απρίλιος 2021

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΛΟΠΟΚΑΖΟΣ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ
& ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΗΜΕΡΕΣ

ΑΠΡΙΛΗΣ

3 Απριλίου 1996. ΜΝΗΜΗ καραγκιοζοπαίχτη Γιώργου Χαρίδημου

6 Απριλίου. Παγκόσμια Ημέρα Αθλητισμού για την Ανάπτυξη και την Ειρήνη

7 Απριλίου 1997. ΜΝΗΜΗ καραγκιοζοπαίχτη Σταμάτη Γενεράλη

7 Απριλίου. Παγκόσμια Ημέρα Υγείας

12 Απριλίου. Διεθνής Ημέρα της Πτήσης του Ανθρώπου στο Διάστημα

14 Απριλίου 1974. ΜΝΗΜΗ καραγκιοζοπαίχτη Σωτήρη Σπαθάρη

21 Απριλίου. Παγκόσμια Ημέρα Δημιουργικότητας και Καινοτομίας και μαύρη επέτειος επιβολής της χούντας των συνταγματαρχών στην Ελλάδα

22 Απριλίου. Διεθνής Ημέρα Μητέρας Γης

23 Απριλίου. Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου και Πνευματικών Δικαιωμάτων

26 Απριλίου. Παγκόσμια Ημέρα Πνευματικής Ιδιοκτησίας

26 Απριλίου. Διεθνής Ημέρα Μνήμης της Καταστροφής του Τσερνομπίλ

28 Απριλίου. Παγκόσμια Ημέρα για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΚΡΙΤΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Πάνος Β. Καπετανίδης

Τηλέφωνο: 210 46 16 664

Διόρθωση κειμένων:

Θωμάς Αθ. Αγραφιώτης

Εξώφυλλο: **Πάνος Καπετανίδης**

"ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΛΟΓΟΚΡΙΤΟΣ"

Τα κείμενα, που φιλοξενούνται στο ψηφιακό έντυπο ***"Ο Καραγκιόζης Αλογόκριτος"***, εκφράζουν τις προσωπικές απόψεις των συντακτών τους, κάτι που δεν συνεπάγεται υποχρεωτικά και την αποδοχή τους από τους υπεύθυνους της ύλης του.

ΤΟ ΑΡΧΕΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ HARVARD
Με ηχογραφήσεις από το Ελληνικό Θέατρο Σκιών

Το 1969, απεσταλμένοι από το Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ έστειλαν συνεργείο ήχου με επικεφαλής τον γλωσσολόγο Mario Rinvolucri και μαγνητοφώνησαν παραστάσεις. Πήραν πολλές φωτογραφίες, δημιουργώντας υλικό για έρευνα στο ομώνυμο Πανεπιστήμιο. Τον Φεβρουάριο του 1971, ο Rinvolucri έστειλε στην Ελλάδα την Janet Beech για να πάρει συνεντεύξεις από είκοσι δύο καραγκιοζοπαίχτες, έτσι ώστε να συγκεντρωθεί ένα σπάνιο υλικό παραστάσεων και εξιστορήσεων της ζωής τους. Για λόγους που οφείλονται στην ιστορική συγκυρία, για την Ελλάδα η σοδειά αυτού του ταξιδιού ήταν περιορισμένη σε ποσότητα, όχι όμως χωρίς ενδιαφέρον για το μελετητή.

Αρχικά, η δημοσιοποίηση της συλλογής περιορίστηκε σε δώδεκα σενάρια και είκοσι έξι συνεντεύξεις. Επίσης, υπάρχουν 200 περίπου έγχρωμες διαφάνειες. Τέλος, υπάρχει κι ένα ημίωρης διάρκειας φιλμ από ζωντανή παράσταση του Φιδιού στο θέατρο του Γιώργου Χαρίδημου.

Το νέο υλικό με τις παραστάσεις βγήκε επιτέλους στο διαδίκτυο και σωστά θα προκαλέσει το ενδιαφέρων των ανά την Ελλάδα φίλων της τέχνης, προς τέρψιν των πιτσιρικάδων-φερέλπιδων καραγκιοζοπαιχτών, αλλά και επαγγελματιών της τέχνης που δεν γνώρισαν, δεν ήξεραν ή δεν είχαν ακούσει παραστάσεις και γεγονότα, συγκεκριμένους παίχτες, ενώ παράλληλα γίνεται ένα ιδιότυπο μνημόσυνο, μια που η πλειονότητα αυτών δεν βρίσκεται πια στην ζωή.

Αναφέρω τους καραγκιοζοπαίχτες: Βασίλαρο, Αντ. Μόλλα, Βάγγο, Γ. Χαρίδημο, Αβραάμ, Γκίτζαρη, Μονδάνο, Μίμη και Κώστα Μάνο, Ασπιώτη, Καρεκλά, Γενεράλη, Μιχόπουλο, Σπ. Καράμπαλη, Λέκκα, Κατσάνο, Αλεξόπουλο, Θ. Σπυρόπουλο, Γιάνναρο, Μητσάκη, Αντώναρο, Παπανικολάου. Ευχαριστούμε το Πανεπιστήμιο Χάρβαντ και όσους δούλεψαν γι' αυτή την εργασία.

Μπορείτε να τα ακούσετε, αλλά και να τα κατεβάσετε, με κάποιο από τα προγράμματα (π.χ. JDownloader) από το λινκ που ακολουθεί:

https://mpc.chs.harvard.edu/whitman-rinvolucri-tapes/?fbclid=IwAR0jK85r_XnSHzi4fLJ46kbF8Wp0vItI1smqksAy4Msp7A7iOGP4rtRaeXM

γ) «Ο Απαγχονισμός του Πατριάρχη Γρηγορίου του Πέμπτου»

Η περίπτωση του αφορισμού της Επανάστασης του 1821 από τον Πατριάρχη Γρηγόριο τον Πέμπτο έχει μια ιδιάζουσα θέση στο χώρο της νεότερης Ελληνικής Ιστορίας για το κατά πόσο αποτελούσε (ως αφορισμός) μια προδοτική πράξη. Όποια και αν ήταν τα κίνητρα της συγκεκριμένης πράξης όμως, είναι αλήθεια ότι ο μετέπειτα απαγχονισμός του Πατριάρχη (μετέπειτα Αγίου από την Ορθόδοξη Εκκλησία) Γρηγορίου του Ε' έγειρε υπέρ του την πλάστιγγα της ιστορικής κρίσης. Υπό αμφισβήτηση ωστόσο, τέθηκε αργότερα και το κατά πόσο ο εν λόγω αφορισμός απέβη ωφέλιμος για το έθνος και την Επανάσταση στις τότε ιστορικές συνθήκες. Ως προς το θέμα αυτό, δίνουμε την πένα μας στον ιστορικό Σαράντο Καργάκο και στον πρώτο τόμο του τετράτομου έργου του «Η Ελληνική Επανάσταση του 1821»:

«Όσο κι αν μας ενοχλεί η πράξη (ενν. του αφορισμού), ωστόσο αυτή είναι που έσωσε τον ελληνικό πληθυσμό (ενν. κυρίως της Κωνσταντινούπολης) από ένα ευρύτερο μακελειό. Πάντως, κανείς δεν αμφισβητεί την εθελοθυσία του Γρηγορίου. Ασφαλώς, μετά την Επανάσταση το μικρό αρτισύστατο ελληνικό κράτος για την εθνική του ολοκλήρωση αναζητούσε μια ιδεολογία εθνικής συνοχής με τα αναγκαία σύμβολα. Κι ένα από αυτά ήταν ο Γρηγόριος Ε', χωρίς επ' αυτού να λείψουν οι σχετικές ενστάσεις από τους γνωρίζοντες το βίο και τη δράση του. Η συμβολοποίησή του άρχισε μετά την έμμετρη προσφώνηση του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη, την οποία διάβασε ο ποιητής στα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Γρηγορίου στις 25 Μαρτίου 1872 (το ποίημα

αυτό τον παλαιότερο καιρό υπήρχε σε πλείστα σχολικά βιβλία)».

Το ανωτέρω τότε κλίμα επηρέασε και τα καλλιτεχνικά δρώμενα. Ο Θεόδωρος Χατζηπανταζής αναφέρει στο βιβλίο του: «Η εισβολή του Καραγκιόζη στην Αθήνα του 1890» (εκδ. Στιγμή, Αθήνα 1984, σελ. 71): «Το 1900 ο Κόντος έπαιξε στην Αθήνα τα παρακάτω έργα: Αι πονηρίαι των γυναικών, Η απόδρασις του Μακεδόνος εκ των φυλακών, Η απαγχόνισις του Πατριάρχου Θεσσαλονίκης», με τον τελευταίο τίτλο να αναφέρεται προφανώς (παρά το σχετικό λάθος) στην ιστορία του Γρηγορίου του Πέμπτου. Το εν λόγω έργο του Πατριάρχη επιβλήθηκε και αναδείχτηκε στο πανί του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών στην Πάτρα κατά την εποχή του Μεσοπολέμου, από τον καραγκιοζοπαίχτη Ντίνο Θεοδωρόπουλο (1890-1975), έναν από τους τρεις μεγαλύτερους καραγκιοζοπαίχτες όλων των εποχών στην Πάτρα και πανελλαδικώς.

Χάρη στον Ντίνο Θεοδωρόπουλο, το έργο του «Πατριάρχη Γρηγορίου του Ε'» μαζί με τα έργα του «Κατσαντώνη» και του «Διάκου» συνιστούν τα μέρη μιας, ειδικής και μοναδικής, μεγάλης Τριλογίας ηρωικών έργων του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών, στο τέλος των οποίων ο καθένας από τους ήρωες αποθεώνεται με το μαρτύριό του, χάρη στο οποίο ανεβαίνει, συν Αγγέλοις, στους ουρανούς: Ο Κατσαντώνης με το σφυροκόπημά του, ο Αθανάσιος Διάκος με το σούβλισμά του και ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε' με τον απαγχονισμό του. Οι ιστορικοί αναχρονισμοί στο έργο του «Πατριάρχη» είναι αρκετοί και εμφανείς, πάντοτε όμως ποιητική αδεία, αλλά το μαρτύριο του Γρηγορίου του Ε' στο τέλος (και ταυτόχρονα με την εκφώνηση του ποιήματος του Βαλαωρίτη), είναι που καταξιώνει το έργο του Θεοδωρόπουλου ως κορυφαίο έργο της τέχνης του Καραγκιόζη και αναπόσπαστο μέρος της Τριλογίας.

Ένα Καρναβάλι διαφορετικό και μια διαφορετική παράσταση

Φέτος, λόγω συνθηκών, το Καρναβάλι μας ήταν εντελώς διαφορετικό, εδώ στην Πάτρα, τη βασίλισσα πόλη του Καρναβαλιού, δεν θα γινόταν να μην έχουμε εκδηλώσεις για μικρούς και μεγάλους.

Έτσι φέτος η **Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Πατρέων** έκανε τις εκδηλώσεις της μέσω διαδικτύου.

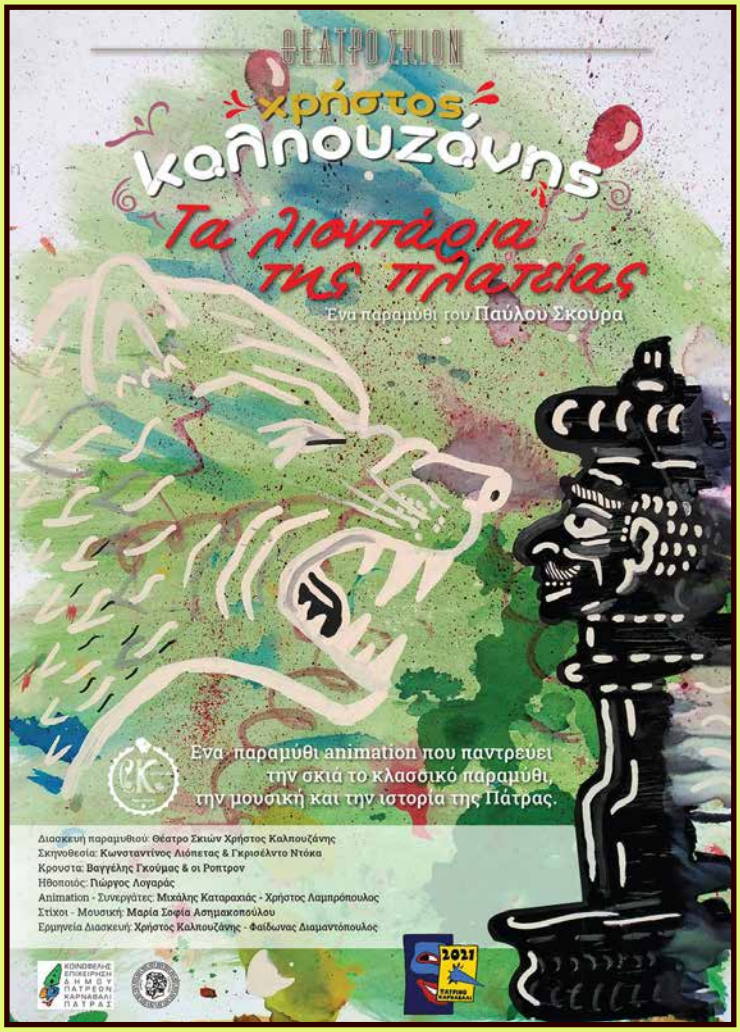

Εμείς, ως Θέατρο Σκιών, σκεφτήκαμε να κάνουμε μια διαφορετική παράσταση Θεάτρου Σκιών.

Για την ακρίβεια, πήραμε το καρναβαλικό παραμύθι του Παύλου Σκούρα: "Τα λιοντάρια της πλατείας" και το διασκευάσαμε με στοιχεία από το Θέατρο Σκιών, συνοδεία κρουστών και με animation. Το παραμύθι αναφέρεται στα γνωστά συντριβάνια της πλατείας Γεωργίου, που τα κοσμούν λιοντάρια. Τα λιοντάρια της πλατείας ξύπνησαν και τα κοιτάμε πλέον με άλλο μάτι!!!

Μια παραγωγή, που απασχόλησε πάνω από δέκα εργαζόμενους, κάτι που στο χώρο του πολιτισμού, στις μέρες μας, είναι πολύ σημαντικό.

Το παραμύθι μας βρίσκεται στο youtube στη σελίδα του ΚΕΔΗΠ.

Συντελεστές της παράστασης:
Συγγραφέας: **Παύλος Σκούρας**
Διασκευή: **Καλπουζάνης Χρήστος**
Σκηνοθεσία-μοντάζ: **Λιόπετας Κωνσταντίνος-Γκρισέλντο Ντόκα**
Σκηνικά-animation: **Καταραχιάς Μιχάλης-Λαμπρόπουλος Χρήστος**
Ηθοποιός: **Λογαράς Γιώργος**
Κρουστά: **Βαγγέλης Γκούμας και ομάδα ΡΟΠΤΡΟΝ**
Μουσική-σύνθεση τραγουδιού: **Ασημακοπούλου Μαρία-Σοφία**
Μίξη ήχου: **Αλέξανδρος Λιόπετας**
Ερμηνεία τραγουδιού: **Καλπουζάνης Χρήστος-Διαμαντόπουλος Φαίδωνας**
Φωνές παραμυθιού: **Καλπουζάνης Χρήστος**
Αφίσα: **Σακελλαρόπουλος Αλέξης**

Ευχαριστούμε τους **ΤΖΑΜΑΛΑ** *για τη παραχώρηση του τραγουδιού τους και τον κύριο* **Περικλή Μπαλτά** *και την* **Achaia Clauss** *για τη φιλοξενία.*

ΜΝΗΜΗ
ΒΑΣΙΛΗ ΑΥΛΩΝΙΤΗ
(1904-1970)
του Θωμά Αθ. Αγραφιώτη

Ο Βασίλης Αυλωνίτης είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς Έλληνες ηθοποιούς, που έμεινε ζωντανός στις καρδιές μας χάρη κυρίως στις μεγάλες κινηματογραφικές του επιτυχίες. Είναι αλήθεια ότι ηθοποιοί της γενιάς του, όπως ο Κυριάκος Μαυρέας, ο Μίμης Κοκκίνης, ο Μάνος Φιλιππίδης ή ο Βασίλης Αργυρόπουλος, έγιναν μεν διάσημοι χάρη στο θέατρο, αλλά δεν πρόλαβαν να γίνουν επώνυμοι κάνοντας και κινηματογραφική καριέρα, καθώς έπαιξαν σε ελάχιστες ταινίες, ίσως και επειδή «έφυγαν» πρόωρα από τη ζωή.

Ο Βασίλης Αυλωνίτης, αντίθετα, κατάφερε να περάσει στην αθανασία χάρη στο κινηματογραφικό πανί, μολονότι έκανε θραύση στο θέατρο από την περίοδο κιόλας του Μεσοπολέμου και έχοντας μείνει στην ιστορία για την παραλίγο δολοφονία του εκείνη την εποχή (1931) πάνω στο θεατρικό σανίδι και κατά τη διάρκεια μιας παράστασης, ως θλιβερή συνέπεια του φανατισμού ανάμεσα σε βενιζελικούς και αντιβενιζελικούς.

Στον κινηματογράφο, μολονότι είχε παίξει και σε κάποιες ταινίες προπολεμικά ή και στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, η πρώτη σημαντική του δημιουργία έρχεται με μια κάποια σχετική καθυστέρηση, στα 1954, με την κωμωδία του Νίκου Τσιφόρου «Η Ωραία των Αθηνών» και με συμπρωταγωνιστές την τότε κινηματογραφική «Εθνική Ελλάδος» (Μίμης Φωτόπουλος, Νίκος Σταυρίδης, Γεωργία Βασιλειάδου, Σπεράντζα Βρανά).

Σε σχέση με τα ανωτέρω ονόματα, ο Αυλωνίτης δεν είχε, ως τότε, κινηματογραφικές περγαμηνές, αλλά ξεχώρισε τελικά ως ο Ζάχος, ο ταρτούφος πρόεδρος του Ηθικοπλαστικού Συλλόγου «Πνεύμα και Ηθική», σατιρίζοντας προσεκτικά (και) τις τότε Χριστιανικές Οργανώσεις. Ξεχώρισε, επίσης, την ίδια χρονιά και στην πρώτη ελληνική μουσική κωμωδία: «Χαρούμενο Ξεκίνημα» του Ντίνου Δημόπουλου, ως ο αλαζόνας ανταγωνιστής του Γιώργου Δαμασιώτη και ανάμεσα σε ένα πολύ δυνατό επιτελείο ηθοποιών: «Εγώ έχω λεφτά!».

Το μεγάλο κινηματογραφικό άλμα του Αυλωνίτη έγινε ένα χρόνο μετά χάρη στον Αλέκο Σακελλάριο με την ταινία: «Λατέρνα, Φτώχεια και Φιλότιμο». Όπως έχει δηλώσει ο ίδιος ο Σακελλάριος (στην τηλεοπτική εκπομπή της ΕΤ-2 «Τα αστέρια λάμπουν για πάντα»), ο Φίνος δεν πίστευε αρχικώς στην κινηματογραφική δυναμική του Βασίλη Αυλωνίτη στο πλάι του Μίμη Φωτόπουλου, ο οποίος τότε ήταν και η μεγάλη φίρμα της Φίνος Φιλμ, έχοντας μάλιστα συνάψει αποκλειστικό συμβόλαιο συνεργασίας με την εν λόγω εταιρεία.

Η επιμονή του Σακελλάριου ήταν που επέβαλε τον Αυλωνίτη ως συμπρωταγωνιστή του Φωτόπουλου, την ώρα που ο Ορέστης Μακρής ετοίμαζε μια άλλη (ανταγωνιστική) ταινία με θέμα πάλι τη λατέρνα και σε σκηνοθεσία Γιώργου Τζαβέλλα. Αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία. Η επιμονή του Σακελλάριου τελικά δικαιώθηκε, καθώς ο Αυλωνίτης ξεχώρισε με την ερμηνεία του, δίνοντας κάτι παραπάνω από τις απλώς κωμικές διαστάσεις του ρόλου του, αλλά και τραγουδώντας με την επιβλητική, βραχνή και μπάσα φωνή του.

Τόσο μεγάλη ήταν η κινηματογραφική επιτυχία του Αυλωνίτη, ώστε ο ρόλος του στη συνέχεια της ταινίας με τον τίτλο: «Λατέρνα, Φτώχεια και Γαρύφαλλο», ήταν κατά πολύ αναβαθμισμένος, πιο δραματικός (ειδικά στη σκηνή του ονείρου) και πιο συγκινητικός (με την ασθένειά του). Ο Αυλωνίτης δεν ήταν πλέον ο κωμικός του χάχανου, που έλεγε απλώς: «Καλημέρα» στο θέατρο και γελούσε ο κόσμος με τις γκριμάτσες του και μόνο. Εξελίχθηκε σε έναν ολοκληρωμένο ηθοποιό, που ήξερε να χρωματίζει δραματουργικά τις πτυχές των ρόλων του, κάτι που πέτυχε την ίδια εποχή και στο «Αμαξάκι» του Ντίνου Δημόπουλου.

Η ερμηνεία του Βασίλη Αυλωνίτη στο «Αμαξάκι» τον έκανε να ξεχωρίσει και πάλι μέσα σε ένα πλήθος κορυφαίων Ελλήνων ηθοποιών και σε μια δύσκολη υποκριτική δοκιμασία για τον ίδιο ως ο Θόδωρος, ο καλύτερος φίλος του αμαξά Ανέστη, αλλά συνάμα και προδότης της φιλίας τους. Ο Θόδωρος, πιο συγκεκριμένα, αναγκάζεται να εγκαταλείψει τον Ανέστη σε μια δύσκολη στιγμή της ζωής του και κατόπιν βασανίζεται από τύψεις.

Ο Ντίνος Δημόπουλος, σκηνοθέτης της ταινίας, είχε αναφέρει ότι προσπαθώντας να διδάξει στον Αυλωνίτη πώς να βγάλει τις δραματικές πτυχές του ρόλου του, τον είχε προτρέψει να σκεφτεί πώς θα ένιωθε ή πώς νιώθει, όταν ζει παρόμοιες δύσκολες στιγμές στη ζωή του (εν προκειμένω, να τσακωθεί με τον καλύτερό του φίλο και ο τελευταίος να μην τον συγχωρεί μέχρι την τελευταία στιγμή).

Ο Αυλωνίτης, κάπως έτσι, έδωσε ρεσιτάλ ερμηνείας και στο «Αμαξάκι», ειδικά στις σκηνές που διαπληκτίζεται και έρχεται στα χέρια με τον Ορέστη Μακρή και ιδίως στη σκηνή που προσπαθεί ανεπιτυχώς να τα ξαναβρεί μαζί του, μην τολμώντας όμως να χτυπήσει την πόρτα του σπιτιού του, αλλά και χωρίς ποτέ να χάσει το μεγάλο χιουμοριστικό του όπλο: «Να γράψουμε τα άλογά μας στο Τ.Σ.Α.Κ.: Ταμείο Συντάξεως Αλόγων Κουρασμένων».

Με τέτοιες στιβαρές, κωμικές και δραματικές συνάμα, εμφανίσεις του Αυλωνίτη, δεν άργησε η στιγμή που τον κάλεσε και ο κορυφαίος τότε σκηνοθέτης Γιώργος Τζαβέλλας σε μια δική του ταινία με έναν ιδιαίτερο και δύσκολο δεύτερο ρόλο στο έργο «Μια ζωή την έχουμε». Ο δεσμοφύλακας Χαράλαμπος Μπαζούκας, που υποδύεται ο Βασίλης Αυλωνίτης, λειτουργεί ως ο συνδετικός αφηγηματικός κρίκος ανάμεσα στην καθημερινή ρουτινιάρικη ζωή της φυλακής και στην αφήγηση του Δημήτρη Χορν για το πώς «βούτηξε τα λεφτά» («Δεν τα βούτηξα!») και κατέληξε πίσω από τα κάγκελα «σαν το καναρινάκι στο κλουβί».

Παράλληλα, ο Αυλωνίτης δεν εγκατέλειψε το θέατρο, την επιθεώρηση, όπως και την κλασική κινηματογραφική κωμωδία, πρωταγωνιστώντας σε αμιγώς κωμικές ταινίες του Τσιφόρου, όπως π.χ. με τον ατόφια πρωταγωνιστικό του ρόλο στην κωμωδία «Ο Λεφτάς» ή συμμετέχοντας δίπλα στην Γεωργία Βασιλειάδου και τον

Νίκο Ρίζο σε ξεκαρδιστικές κωμωδίες της Φίνος Φιλμ, όπως π.χ. ως ο λαίμαργος, αλλά με πίεση, Νεόκοσμος στο «Θησαυρό του Μακαρίτη» («Μην τρως! Έχω πίεση!») ή ως ο κουτοπόνηρος μουρντάρης Κλέαρχος Ζουγκαλάς στο έργο «Ο Κλέαρχος, η Μαρίνα και ο Κοντός».

Κάπου εκεί όμως, κάπως απότομα και χωρίς φαινομενικά σοβαρό λόγο, η σταθερά ανοδική μέχρι τότε κινηματογραφική πορεία του Βασίλη Αυλωνίτη φαίνεται να μένει κάπως στάσιμη για δύο λόγους: α) Ο πρώτος λόγος είναι ότι οι εμφανίσεις του περιορίστηκαν στο αμιγώς κωμικό στοιχείο, αλλά με τάση προς το «χάχανο» και την απλή φαρσοκωμωδία, με εξαίρεση τη συγκινητική, λιτή και ισορροπημένη παρουσία του στη «Χιονάτη και τα επτά Γεροντοπαλίκαρα», ενώ β) Ο δεύτερος λόγος είχε να κάνει με τη σταδιακή απομάκρυνσή του από τη Φίνος Φιλμ, όπως συνέβη και με άλλους ηθοποιούς (π.χ. με την Γεωργία Βασιλειάδου) μετά από το έργο «Ο Κλέαρχος, η Μαρίνα και ο Κοντός» και με προσωρινή αναλαμπή την παρουσία του στην κωμωδία «Ένα έξυπνο-έξυπνο μούτρο», στην οποία το χέρι του δεν έβρισκε το δρόμο προς την τσέπη για να πληρώσει, παρά μόνο επιλεκτικά όταν του το ζητούσε η ερωμένη του και πάντως ποτέ όταν του το ζητούσε η γυναίκα του.

Οι δύο παραπάνω λόγοι έκαναν την κινηματογραφική παρουσία του Αυλωνίτη λιγότερο σθεναρή κατά τη δεκαετία του 1960, με λιγότερους πρώτους ρόλους σε αξιόλογες κωμωδίες («Οι γαμπροί της Ευτυχίας», «Όταν λείπει η γάτα» κτλ.) και ελάχιστες ατόφιες πρωταγωνιστικές εμφανίσεις (π.χ. «Ο Ψευτοθόδωρος»), αλλά και μόνο το επώνυμο «Αυλωνίτης» αρκούσε πια, για να τραβήξει το ενδιαφέρον των θεατών, ενώ στο θέατρο και την επιθεώρηση εξακολουθούσε πάντοτε να είναι το πρώτο όνομα στη συνεργασία του με την Γεωργία Βασιλειάδου και τον Νίκο Ρίζο ή και με τον Κώστα Χατζηχρήστο (π.χ. ως ο μεγαλομπακάλης στη θεατρική μεταφορά του πασίγνωστου «Μπακαλόγατου»).

Απόδειξη της γκάμας του και των ικανοτήτων του Αυλωνίτη ήταν το ότι εξακολουθούσε να είναι πάντα πρώτος, ακόμα και σε δεύτερους ρόλους μεγάλων παραγωγών («Δαμασκηνός-Μιχαηλίδης»), καθώς π.χ. ως ο ξεκαρδιστικός και κορυφαίος αλλήθωρος μάρτυρας δικαστηρίου στη «Σωφερίνα» αποδείκνυε ότι μπορούσε σταθερά να ξεπερνάει με το παίξιμό του ακόμα και τους πρώτους ρόλους (Αλίκη Βουγιουκλάκη).

Κάπως έτσι λοιπόν αποδεικνύεται το ότι ο Αυλωνίτης δεν αξιοποιήθηκε, όσο θα έπρεπε, από τους Έλληνες σκηνοθέτες της δεκαετίας του 1960, καθώς στις λίγες φορές που του δόθηκαν πραγματικές ευκαιρίες, ήταν αναμφίβολα ο καλύτερος. Άραγε τότε για ποιο λόγο δεν αξιοποιήθηκε ξανά και σε πιο απαιτητικούς ρόλους όπως στη δεκαετία του 1950, ή γιατί παροπλίστηκε σταδιακά από τη Φίνος Φιλμ και μάλιστα πλήρως μετά από το 1965;

Με άλλα λόγια, όσο περνούσαν τα χρόνια, οι αξιόλογες κινηματογραφικές εμφανίσεις του Αυλωνίτη λιγοστεύουν, χωρίς, όπως αποδείξαμε, να φέρει ο ίδιος την ευθύνη και με τα πέντε τελευταία χρόνια της κινηματογραφικής του καριέρας

να μην είναι ιδιαιτέρως άξια λόγου (με εξαίρεση το δεύτερο ρόλο του ως λαϊκός μπουζουξής στις «Διπλοπενιές» και με την πολύ σύντομη εμφάνισή του ως πλανόδιος σουβλατζής στο έργο «Τόσα όνειρα στους δρόμους» να είναι και η τελευταία καλή κινηματογραφική του στιγμή).

Κάποια προβλήματα υγείας και κυρίως η ανυπακοή του να πειθαρχήσει στους γιατρούς μετά από πνευμονία, προκειμένου να παίξει στο θέατρο, αλλά χωρίς να έχει αναρρώσει πλήρως, είχαν ως αποτέλεσμα να «φύγει» από τη ζωή σε ηλικία μόλις 66 χρονών στις 10 Μαρτίου 1970.

Σε μια πολύ συγκινητική ραδιοφωνική εκπομπή με την Πόπη Κόντου και τον Αρτέμη Μάτσα τον Μάρτιο του 1991, είχε αναφερθεί ότι όταν πέθανε ο Αυλωνίτης (που σε μικρή ηλικία ήταν στο επάγγελμα «πορτοφολάς», δηλαδή έφτιαχνε πορτοφόλια), δεν υπήρχαν χρήματα για την κηδεία του. Αυτός ο άνθρωπος, δηλαδή, που όταν έπαιζε στο θέατρο, δεν υπήρχε κενή θέση ανάμεσα στους θεατές, τώρα δεν είχε μία θέση για να πεθάνει. Τα χρήματα της κηδείας του τα πλήρωσαν η Ρένα Βλαχοπούλου και η Γεωργία Βασιλειάδου, ενώ μεγάλη σχετική φιλολογία αναπτύχθηκε γύρω στο 2000, όταν αποκαλύφθηκε ότι τα οστά του μεγάλου μας ηθοποιού παραλίγο να κατέληγαν στην αποτέφρωση...

Έτσι κι αλλιώς όμως και πέρα από όλα αυτά, ο Αυλωνίτης είχε ήδη καταφέρει να περάσει στην «αθανασία» και να την κατακτήσει χάρη στην τέχνη του κινηματογράφου...

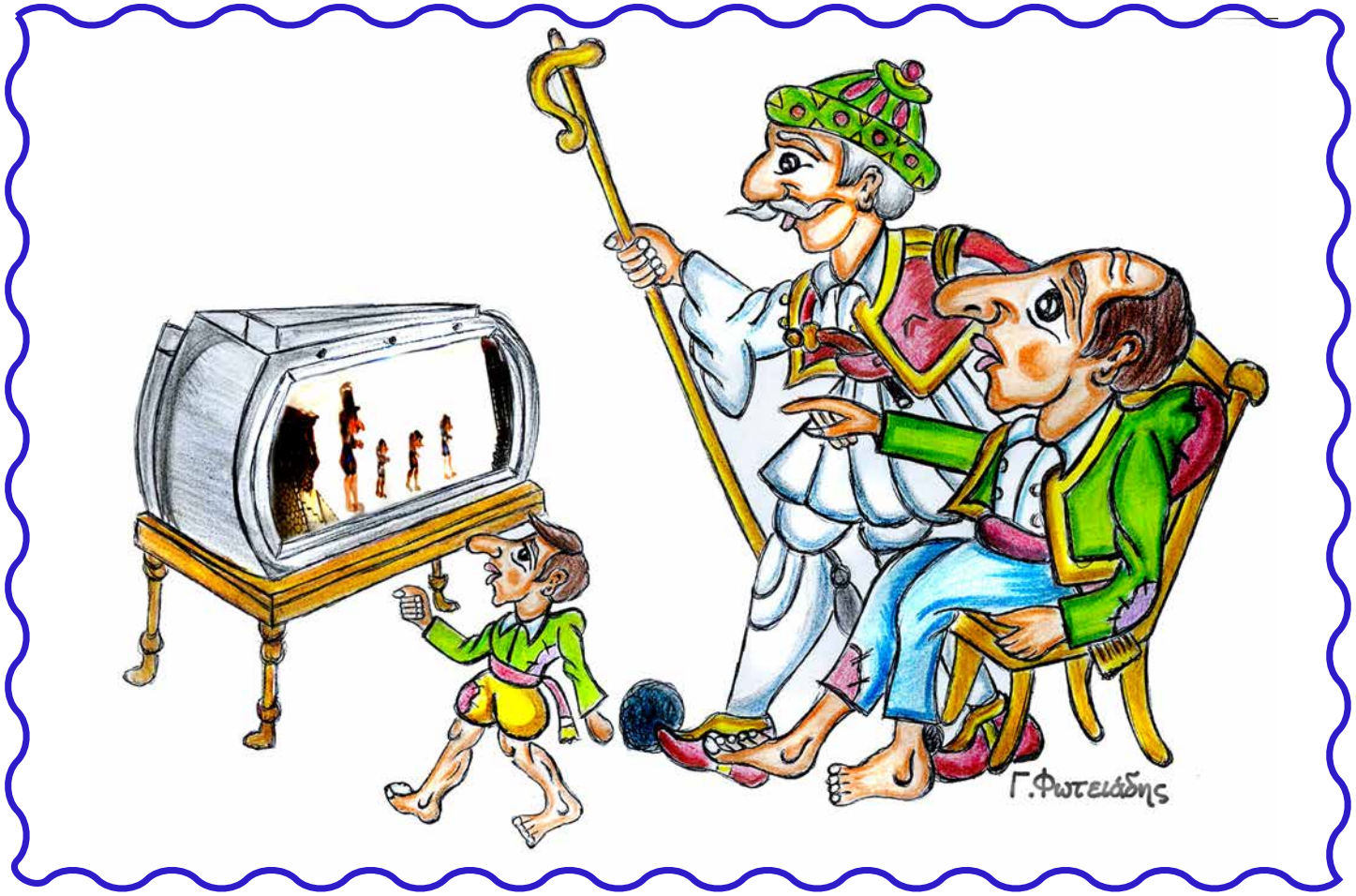

Ο Καραγκιόζης στις «ψηφιακές» σκιές

«Τα τρία τελευταία χρόνια υπάρχει μια διάθεση από τον καρναβαλικό οργανισμό να εντάσσει στις καρναβαλικές εκδηλώσεις τον Καραγκιόζη είτε ως λαϊκό δρώμενο (τελάλης, τσικνοπέμπτη, τελετή λήξης) είτε με παραστάσεις όπως συνέβη πέρυσι και φέτος.

Το θέμα είναι όμως ότι σε αντίθεση με τον πολιτιστικό οργανισμό που μας δίνει βήμα σε όλους τους πατρινούς καραγκιοζοπαίχτες, στο καρναβάλι δυστυχώς δεν βλέπουμε την ίδια ευαισθησία.

Είναι θέμα ασχετοσύνης; Αδιαφορίας; Μήπως θα πρέπει με την ευκαιρία της δημιουργίας του χώρου των παλαιών σφαγείων σε χώρο αξιοποίησης του καρναβαλιού και του Καραγκιόζη, να γίνει ένας διάλογος επιτέλους με όλους τους ανθρώπους του πατρινού Θεάτρου Σκιών;

Έχω 15 περίπου χρόνια που συμμετέχω σε όλες τις εκδηλώσεις της ΔΕΠΑΠ αφιερωμένες στον Καραγκιόζη και με μεγάλη μου απογοήτευση βλέπω στο καρναβάλι να είμαι ανύπαρκτος…

Μπήκα στη διαδικασία να στείλω e-mail εδώ και αρκετούς μήνες στην πρόεδρο του Κ.Ο αλλά δεν δόθηκε καμία σημασία… Σέβομαι απόλυτα τον κόπο και την προετοιμασία των συναδέλφων μου που έστω ιντερνετικά θα προσπαθήσουν να δώσουν φέτος τις παραστάσεις τους με τη συμμετοχή μάλιστα ανθρώπων που έχουν αφήσει δυνατό αποτύπωμα στον θεσμό και δεν έχω καμία πρόθεση να δημιουργήσω σύγχυση. Όμως το καρναβάλι χρειάζεται δουλειά.

Το συζητάω συνεχώς με πολύ κόσμο και βλέπω τις ανησυχίες τους και τις διαμαρτυρίες τους και είμαι απόλυτα σίγουρος ότι και οι συμμετέχοντες το θέλουν και το ζητούν.

Το πρόβλημα είναι η έλλειψη γνώσης… Σαν παιδί έχω ζήσει φοβερά πράγματα στο καρναβάλι σε ότι αφορά τον πατρινό Καραγκιόζη! Να θυμηθώ φοβερές εκθέσεις και παραστάσεις στο Παλαιό νοσοκομείο; Καραγκιοζοφτιαχτική;

Το γαϊτανάκι του Καραγκιόζη στο καφενείο του Σταυριανού στα Υψηλά Αλώνια; Γιατί τότε μόνο και όχι τώρα; Ήταν πολλά τα λεφτά τότε; Και τώρα είναι πολλά τα λεφτά και πάνε σε κακόγουστες τελετές έναρξης και σε απευθείας αναθέσεις που προσβάλλουν τους πατρινούς επαγγελματίες…

Το καρναβάλι μας είναι η πολιτιστική μας κληρονομιά και η ταυτότητα της Πάτρας. Μαζί του είναι και η τέχνη του πατρινού Θεάτρου Σκιών. Καρναβάλι και Καραγκιόζης στην Ελλάδα έχουν πρωτεύουσα την Πάτρα. Τέλος στη μιζέρια και την προχειρότητα.

Το καρναβάλι μας είναι τέτοιο σε ιστορία και σε όνομα που ακόμα και στον αυτόματο πιλότο όπως έχει μπει τα τελευταία χρόνια, μπορεί και κρατάει τα ηνία με τα όποια λάθη, αλλά αυτό δε σημαίνει ότι θα πρέπει να μείνει στάσιμο και να ευτελίζεται συνεχώς.

Ελάτε σε διάλογο με τους καλλιτέχνες που έχουν όρεξη και αγάπη για την πόλη τους ακόμα και αφιλοκερδώς να προσφέρουν.

Ακούστε τους έμπειρους καρναβαλιστές. Αφήστε έξω τις κομματικές διαφωνίες.

Αξιοποιήστε σωστά το έμψυχο καλλιτεχνικό δυναμικό της πόλης για το οποίο συνεχώς δηλώνεται την ευαισθησία σας».

https://www.patrinorama.com.gr/karagkiozopaiktis-k-laliotis-quot-oyte-mia-apantisi-apo-tin-ira-koyri-quot/?fbclid=IwAR2o71prQi0_AizORTi0ZDlxRCzkd2aT6VkuTF0sBU14n81vVea62ipN9FM

Και για την αντιγραφή,

Πατρίκιος

23) «Πεινάω και πονάω, ρε γρουσούζη!»

ΧΑΤΖ: Τι κλαις, βρε;
ΚΑΡ: Πεινάω και πονάω, ρε γρουσούζη!
ΧΑΤΖ: Μα δεν κάνω τίποτα.
ΚΑΡ: Και αυτό που κρατάς, τι είναι;
ΧΑΤΖ: Α! Αυτό; Αυτό είναι ένα γάντι.
ΚΑΡ: Και τι κάνεις με αυτό; Μου ρίχνεις το γάντι;

ΧΑΤΖ: Εσύ δεν είσαι αυτός που χτύπησε τον αθώο Βεληγκέκα;
ΚΑΡ: Εγώ; Ούτε με το μακρύ μου χέρι, δεν τη φτάνω αυτή την αρκούδα!
ΧΑΤΖ: Τον ράπισες.
ΚΑΡ: Εγώ;
ΧΑΤΖ: Ναι, τον είπες αρκούδα και πιο πριν τον είπες χοίρο!
ΚΑΡ: Πότε πρόλαβε να παντρευτεί και να χηρέψει;
ΧΑΤΖ: Τον είπες γουρούνι.
ΚΑΡ: Α! Όλα κι όλα! Γουρούνι είπα τον Πεπόνια!
ΧΑΤΖ: Να που το παραδέχεσαι! Τον ράπισες!
ΚΑΡ: Με τα λόγια;
ΧΑΤΖ: Δια του λόγου! Η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει!
ΚΑΡ: Αν και έχω μακρύ χέρι όμως, δεν έδειρα! Με δείρανε!
ΧΑΤΖ: Ψέματα!
ΚΑΡ: Έξω από τη Βουλή ήμασταν! Έχει κάμερες! Κοίτα τι γράψανε!
ΧΑΤΖ: Ε… Οι κάμερες χάλασαν!
ΚΑΡ: Μπες τότε στα μύδια να δεις τι γράφουν για το ξύλο που έφαγα.
ΧΑΤΖ: Μύδια θαλασσινά;
ΚΑΡ: Μύδια σαγανάκι. Εννοώ τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης!

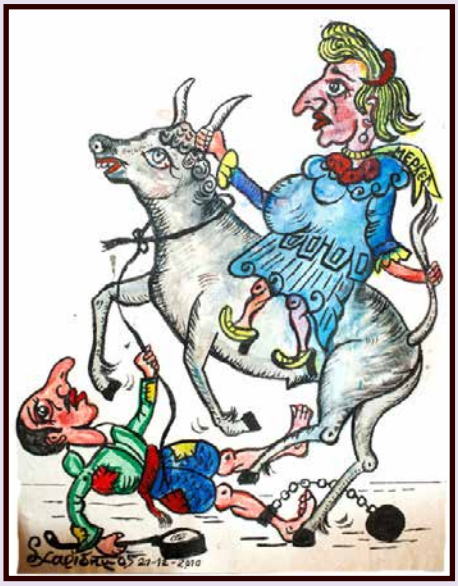

ΧΑΤΖ: Αυτά λένε ψέματα! Να βλέπετε μόνο τηλεόραση!
ΚΑΡ: Η τηλεόραση δεν λέει για το ξύλο που έφαγα;
ΧΑΤΖ: Όχι βεβαίως! Ίσα-ίσα που ένα κανάλι τόνισε την πρόκλησή σου!
ΚΑΡ: Πάλι τα ίδια; Προκάλεσα εγώ;
ΧΑΤΖ: Βεβαίως! Εσύ και δυο-τρεις άπλυτοι ακόμα…
ΚΑΡ: Μπάνιο έκανα το περασμένο Πάσχα…
ΧΑΤΖ: Πάλι το παραδέχεσαι! Το κανάλι αυτό τα φανέρωσε όλα!
ΚΑΡ: Καθαρός ουρανός αστραπές δεν φοβάται!
ΧΑΤΖ: Καθαρός είναι και ο τηλεοπτικός «Ουρανός»! Τώρα θα δεις!
ΚΑΡ: Πονάω, βρε! Σταμάτα! Πού είναι οι κάμερες του «Ουρανού»;
ΧΑΤΖ: Τώρα που κλείσανε, θα δεις και τον ουρανό με τα άστρα!

Το 1821… και το 2021

© Πιπίνα Δ. Έλλη

Χαρακτήρες: Ρήγας Βελεστινλής, Μπάρμπα-Γιώργος, Καραγκιόζης, Βεζύρης, Κολοκοτρώνης

Ρήγας Βελεστινλής: (Απαγγέλει) Ως πότε παλικάρια να ζούμε στα στενά, μονάχοι σαν λιοντάρια σταις ράχαις στα βουνά; Σπηλιαίς να κατοικούμε, να βλέπουμε κλαδιά, να φεύγωμ' απ' τον κόσμο, για την πικρή σκλαβιά; Να χάνωμεν αδέλφια, πατρίδα και γονείς, τους φίλους, τα παιδιά μας κι όλους τους συγγενείς; Καλλιώναι μίας ώρας ελεύθερη ζωή παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή! (Κλαίει και μοιρολογεί)

Μπάρμπα-Γιώργος: Καργκιόζη μ', έρχεται κάποιος τραγουδώντας τον Θούριο του Ρήγα του Βελεστινλή!

Καραγκιόζης: Τι λες, Μπάρμπα-Γιώργο! Για ν' ακούσω κι έχω βουλωμένα αυτιά λόγω κρυώματος!

Μπάρμπα-Γιώργος: Ακούς, μωρέ; Άκουσε, με προσοχή!

Καραγκιόζης: Αχ, ναι… Για παραμέρισε να δω… Αχ! Το παλικάρι μας, που το έφαγαν οι παλιοσύμμαχοι των Αγαρηνών! Μπαμπέσηδες οι αφεντάδες, παρόμοιοι και οι σύμμαχοί τους!

Μπάρμπα-Γιώργος: Ναι, τα σκαθάρια της οικουμένης!

Καραγκιόζης: Έλα εδώ, παλικάρι μου, να σε φιλέψω δροσερό νεράκι από το βουνό… Μην κλαις! (Μπάρμπα-Γιώργος και Καραγκιόζης τον κοιτάζουν με λύπη)

Ρήγας Βελεστινλής: Πώς να μην κλαίω, καλοί μου άνθρωποι…

Καραγκιόζης: Καραγκιόζη με λένε και κάποιοι που δεν με πάνε με φωνάζουν Καραγκιόζο! Και από εδώ ο Μπάρμπας μου…

Μπάρμπα-Γιώργος: Είμαι ο Μπάρμπα-Γιώργος… Χαίρω πολύ, αγαπητέ Ρήγα!

Ρήγας Βελεστινλής: Ναι, Καραγκιόζη… Ε… Και Μπάρμπα-Γιώργο… Χαίρω πολύ για τη γνωριμία σας… Αν και το όνομα Καραγκιόζης κάτι μου θυμίζει… (Ο Καραγκιόζης προσποιείται πως δεν άκουσε) Όπως έλεγα… Εσείς δεν γνωρίσατε την ατιμία και το θάνατο, που ζήσαμε ως Έλληνες για εκατονταετηρίδες!

Καραγκιόζης: Ε! έχουμε μια ιδέα… Όσο για εμένα… Έλληνας είμαι και μην δίνεις σημασία στο όνομά μου!

Μπάρμπα-Γιώργος: Παρομοίως (Λέει υποκλινόμενος ο Μπάρμπα-Γιώργος)

Ρήγας Βελεστινλής: Δεν ξεχνώ τι σκαρώνανε για πολλά έτη ετούτοι… Εξολόθρευαν, με την απαίσια συμπεριφορά τους, το γένος των Ελλήνων… Κλέβανε τα παιδιά μας… Τα έκαναν γενίτσαρους και τους έστρεφαν εναντίον των ανθρώπων τους… Τέρατα στην κυριολεξία και κατέστρεφαν με μίσος και τα ιερά μας… Ναι… Δυστυχώς, υπήρχαν και κάποιοι Έλληνες προδότες! Να το πούμε κι αυτό… Η σάρκα είναι αδύνατη! Πρώτα απ' όλα το προσωπικό συμφέρον!

Καραγκιόζης: Και ο φόβος, έτσι; Μερικοί βάζουν πρώτα τον εαυτούλη τους! Το ξέρω αυτό… Όμως τα παιδιά… Το «παιδομάζωμα» δεν είναι ένα ασυγχώρητο έγκλημα! Γι' αυτό πολλοί από τους κακούς γείτονες μοιάζουν με τους Ευρωπαίους…

Μπάρμπα-Γιώργος: Ναι, μας είναι γνωστά από το σχολειό
μας… Μεγάλη δουλειά! Τώρα δεν ξέρω τι γίνεται με το μάθημα της ιστορίας μας… Πολλά τα παράξενα που ακούγονται!

Ρήγας Βελεστινλής: Καλοί μου άνθρωποι! Ως γνωρίζετε, υπήρξα ένας συγγραφέας, πολιτικός, στοχαστής και τέλος ο επαναστάτης-πρόδρομος της μετέπειτα Επανάστασης του 1821…

Καραγκιόζης: Ναι! Βέβαια! Και ποιος Έλληνας πατριώτης δεν γνωρίζει πως κρίθηκες Εθνομάρτυρας, κύριε Ρήγα μου! Μεγάλη δουλειά αυτή! Το έπος σου μελοποιήθηκε… Τραγουδήθηκε…

Μπάρμπα-Γιώργος: Φοβερότατο! Ένα μεγάλο και υπέροχο ποίημα! Ναι, τραγουδήθηκε! Και πού ακριβώς γεννήθηκες, γιε μου; Φρεσκάρισε κομμάτι το γεροντικό μυαλό μου! Πες μας για τον εαυτό σου… Έτσι, για να τα μάθουν και οι κάποιοι που θα μας διαβάσουν, να μάθουν ώστε να μην αναρωτιούνται για τα παλικάρια μας, μια και οι ίδιοι, μακαρίτες χρόνων, δυσκολεύονται να ξεχωρίζουν για την παλικαριά τους και την ντομπροσύνη τους! Θα τους κάνουμε μάθημα…

Ρήγας Βελεστινλής: Σε ευχαριστώ, γενναίε μου Ρουμελιώτη! Θα σας πω! Γεννήθηκα στο Βελεστίνο, 1757- και στο Βελιγράδι, 24 Ιουνίου 1798, συγχωρέθηκα! Το πραγματικό μου όνομα είναι Αντώνιος Κυριαζής. Ξέρετε πώς υπέγραφα; «Ρήγας Βελεστινλής» ή «Ρήγας ο Θεσσαλός» αυτό το… «Φερραίος» δεν ξέρω πώς μου το κόλλησαν αργότερα, οι κάποιοι… Κάποιοι λόγιοι! Δεν είναι δικό μου!

Καραγκιόζης: Τι έγινε τελικά, Ρήγα μου;

Μπάρμπα-Γιώργος: Ναι, τι έγινε… Πώς και κατέληξες εκεί που… (Τον κοιτάζουν αυστηρά ο Ρήγας και ο Καραγκιόζης)

Ρήγας Βελεστινλής: Αγαπούσα τα γράμματα. Σπούδασα, λοιπόν, στην Ζαγορά και αργότερα στα Αμπελάκια για καλύτερα… Ο πατέρας μου ήξερε το καλό μου!

Καραγκιόζης: Ναι, οι πατεράδες ξέρουν!

Μπάρμπα-Γιώργος: Αμ πώς!

Ρήγας Βελεστινλής: Στη συνέχεια, έγινα δάσκαλος στον Κισσό Πηλίου! Μου άρεσε να οργώνω με καλές ιδέες το Νου των νέων.

Μπάρμπα-Γιώργος: Πολύ ωραίο αυτό το «οργώνω»! Μπράβο σ’, Ρήγα μ’!

Ρήγας Βελεστινλής: Εγώ ήμουνα ένας Έλληνας, που μου άρεσε να γράφω… Λόγω των συγκυριών της εποχής και τις γνωριμίες μου, έγινα πολιτικός, κάποιοι με αποκάλεσαν στοχαστή.

Καραγκιόζης: Χμ! Για συνέχισε…

Μπάρμπα-Γιώργος: Ναι… Ναι… Για συνέχισε!

Ρήγας Βελεστινλής: Στα είκοσί μου σκότωσα έναν Τούρκο πρόκριτο στο Βελεστίνο!

Καραγκιόζης: Ω! Πολύ κακό!

Μπάρμπα-Γιώργος: Ναι… Κακό… Πολύ κακό!

Ρήγας Βελεστινλής: Μα υπήρχε σπουδαία αιτία! Ήθελε να μου επιβληθεί… Κατέφυγα λοιπόν στο Λιτόχωρο Ολύμπου και έγινα αρματολός στου θείου μου Σπύρου Ζήρα, το

αρματολίκι!

Μπάρμπα-Γιώργος: Δεν μου λες, κυρ-Ρήγα μου… Πήγες και στο Άγιον Όρος, νομίζω…

Ρήγας Βελεστινλής: Ήμουνα φιλοξενούμενος του Κοσμά, που ήταν ο ηγούμενος της μονής Βατοπεδίου!

Καραγκιόζης: Μην μου λες!

Ρήγας Βελεστινλής: Και όχι μόνο! Γίναμε φίλοι με το συμπατριώτη μου, τον Νικόδημο, το μοναχό!

Μπάρμπα-Γιώργος: Τι λες, γιε μ'; Αυτός που κηρύχτηκε Άγιος… Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης;

Ρήγας Βελεστινλής: Ναι… Μου παραχώρησε τα κλειδιά της βιβλιοθήκης της φημισμένης Αθωνιάδας Σχολής, για να μάθω πολλά περισσότερα από εκείνα που γνώριζα!

Καραγκιόζης: Παρά ταύτα- που λέτε εσείς οι σπουδαγμένοι, θεωρήθηκες επαναστάτης, εθνομάρτυρας και τελικά πρόδρομος της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Μπάρμπα-Γιώργος: Πω! Πω! Τι μεγάλη τιμή, Ρήγα μου! Μόνος σου την κέρδισες, λεβέντη μ'! Μπράβο σ'!

Ρήγας Βελεστινλής: Μεγάλη η ιστορία μου για το πώς χάθηκα τελικά…

Καραγκιόζης: Πες τα μας, Ρήγα μας… Φρεσκάρισε κάπως τα γεγονότα… Έστω και αν είναι θλιβερά… Ήταν, γιατί ήσουνα σπουδαίος, Συνέλληνα και φίλε μας!

(Ακούγονται βήματα… Κοιτάζουν…
Είναι ο Βεζύρης και ο Κολοκοτρώνης…)

Βεζύρης: Τι κάνετε εδώ, ωρέ, εσείς;

Καραγκιόζης: Καλά, ευχαριστούμε… Κι εσείς;

Κολοκοτρώνης: Δεν βλέπεις τι κάνουμε; Κουβεντιάζουμε ως άνθρωποι… Αλλά κάποιος δεν είναι απλός άνθρωπος… Έτσι;

(Οι παρόντες κοιτάζονται με απορία και θαυμασμό με την απροσδόκητη εμφάνιση και επέμβαση του Κολοκοτρώνη… Ακούνε…)

Βεζύρης: Και εσένα τι σε βάλαμε διαιτητή;

Κολοκοτρώνης: Άκου να σου πω, Βεζύρη… Κατ΄αρχήν, δεν έχεις καμιά δικαιοδοσία απέναντι στους ανθρώπους, που όντως είναι ελεύθεροι Έλληνες! Εσύ τι δουλειά έχεις εδώ…

Βεζύρης: Την ίδια δουλειά, ωρέ, πούχιτι 'σεις!

Καραγκιόζης: Κύριε Ήρωά μας, κ. Κολοκοτρώνη μας… Καλώς όρισες! Αχ! Τι ωραία! Μια χαρά, τα λες! Απεναντίας, θα έπρεπε να το βουλώσει τελείως. Εδώ Ελλάδα!

Βεζύρης: Εδώ Ελλάδα! Και σαν; Έχουμε ακόμη το σπίτι του Κεμάλ Ατατούρκ στην Σαλόνικα… Και ένα σωρό Τούρκους στην Θράκη!

Καραγκιόζης: Πριτς! Αυτά να τα λες στους δικούς σου, για να τρελαίνονται… (Παίρνει ύφος, καθώς πρόκειται να ανακοινώσει κάποια πράγματα) Κατ' αρχάς, ο Κεμάλ

σας δεν γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη, παρά σε ένα χωριό! Δεν κάναμε την επανάστασή μας για τα μάτια… Την κάναμε, για να μπορούμε να κάνουμε ό,τι θεωρούμε σωστό

και κυρίως να μνημονεύουμε τους ήρωές μας και την τελική μας Επανάσταση! Γιατί πριν από αυτήν την τελική του 1821, είχαν προηγηθεί αρκετές… Και κάποιες ήταν σπουδαίες αν και πολύ ενωρίς, όπως εκείνη η θρυλική επανάσταση του Διονυσίου του Φιλοσόφου το 1611.

Μπάρμπα-Γιώργος: Το ‘πιασες, μωρέ;

Βεζύρης: Ποιος είσαι εσύ, ωρέ, που μιλάς; Ξέρεις ποιος είμαι εγώ;

Καραγκιόζης: Λίγο σεβασμό στον μπάρμπα μου… Παρακαλείσθε!

Βεζύρης: Μην κατηγορείτε την Οθωμανική Αυτοκρατορία, γκιαούρηδες! Μια χαρά σάς είχαμε, ωρέ! Τα παράπονα στον Εφέντη!

Κολοκοτρώνης: Πολύ φοβούμαι, αγαπητέ, ότι άδικα ξεφύτρωσες σε μια ομάδα καθαρόαιμων Ελλήνων! Και κάτι ακόμη… Είστε σκολασμένοι από το 1821, έστω και αν η απελευθέρωσή μας ήλθε αργότερα σε κάποιες περιοχές μας, όπως ή Μακεδονία μας, η Ήπειρός μας, η Κρήτη μας… Αφήστε που οι Μωαμεθανοί της Θράκης είναι Έλληνες μουσουλμάνοι, σύμφωνα με την τελευταία Συνθήκη μεταξύ ημών και υμών!

(Ο Κολοκοτρώνης σωπαίνει… Ηρεμεί… Ο Καραγκιόζης, ο Μπάρμπα-Γιώργος και ο Ρήγας χειροκροτούν ενθουσιασμένοι και μιλούν μεταξύ τους… Ο Βεζύρης φεύγει, μουρμουρίζοντας απειλές… Κανείς δεν του δίνει σημασία)

Κολοκοτρώνης: Αγαπητοί μου! Σπουδαίε μας, Ρήγα Βελεστινλή! Μπάρμπα-Γιώργη από την σπουδαία Ρούμελη! Καραγκιόζη απανταχού της ΠΑΤΡΙΔΑΣ μας, Έλληνα που ανακατεύεσαι με όλα και σε όλα… Αν δεν αγαπούσαμε την πατρίδα μας, δεν θα είμαστε σήμερα εδώ! Ο Γολιάθ νικήθηκε από τη μικρή και αιώνια πατρίδα μας… Γιατί αυτή η γη, μας εμπνέει… Γιατί αυτή η θάλασσα, μας ταξιδεύει στο παρελθόν της και μας γεμίζει αισιοδοξία για το μέλλον της…

Ρήγας Βελεστινλής: Πολύ καλά τα λέει! Εγώ βέβαια δεν τον είχα γνωρίσει, καθότι υπήρξε μεταγενέστερός μου!

Μπάρμπα-Γιώργος: Σίγουρα σε γνωρίζει εφτούνος, Ρήγα μου! Ν’ αγιάσ’ το στόμα τ’! Λεβέντες μας!

Καραγκιόζης: Μα υπηρέτησε και στον Αγγλικό Στρατό!

Μπάρμπα-Γιώργος: Ναι είχε γνώσεις… όμως είχε μυαλό και λεβεντιά… και δούλεψε για την απελευθέρωσή μας από τους κακούς!

Καραγκιόζης: Είχε μυηθεί και στην Φιλική Εταιρεία και βοήθησε στην επίλυση του εμφυλίου των Ελλήνων στην Πελοπόννησο, όπου είχε γεννηθεί…

(Ξάφνου, οι δύο ήρωες, ο Ρήγας και ο Κολοκοτρώνης απομακρύνονται διακριτικά, νεύοντας με τα χέρια τους, ώσπου χάνονται στην ανηφόρα… προς τον ουρανό)

,

Καραγκιόζης: Όνειρο δεν ήταν… Έτσι; Ανατριχιάζω!

Μπάρμπα-Γιώργος: Οπτασίες, όμως, που ήλθαν να μας πούνε κάτι…

Καραγκιόζης: Να μας θυμίσουν τα καθήκοντά μας, των Ελλήνων και έναντι της ιστορίας μας…

Μπάρμπα-Γιώργος: Θα είναι κοντά μας ετούτες τις δύσκολες ημέρες με τον Τούρκο να

τρίζει τα δόντια του διαρκώς και να κουνά το δάχτυλο για τη γη μας…

Καραγκιόζης: Ο άπληστος και κακός γείτονας, που έφαγε τη γη μας των τριών χιλιάδων χρόνων…

Μπάρμπα-Γιώργος: Που έφαγε μέρος της Κύπρου μας και τη θέλει όλη δική του…

Καραγκιόζης: Και η Αμμόχωστος; Και αυτή; Θα τους αφήσουμε να την καταπιούνε;

Μπάρμπα-Γιώργος: Τι θα γιορτάσουμε τελικά αυτόν το χρόνο; Την εκατονταετηρίδα μας από την Επανάστασή μας κατά των Τούρκων…

Καραγκιόζης: Τους ήρωες της Επανάστασης, που ξεκίνησε το

1821.

Μπάρμπα-Γιώργος: Αρχίζοντας από την ανάφλεξή της με την ανύψωση του Λάβαρου από τον Παλαιών Πατρών Γερμανό, στις 25 Μαρτίου το 1821, στο Μοναστήρι της Αγίας Λαύρας στα Καλάβρυτα…

Καραγκιόζης: Ο γιος μου, το Κολλητήρι, έγραψε αυτό εδώ από τα βιβλία του και μου το έδωσε να σου το διαβάσω. Μιλά ο φίλος μας, ο Κολοκοτρώνης, για το είδος της επανάστασης των Ελλήνων ετούτη την περίοδο του 1821 και πέρα, ώστε να θυμόμαστε το λόγο του! Να τι έγραψε: «Η επανάστασις η ειδική μας δεν ομοιάζει με καμμιάν απ' όσες γίνονται την σήμερον εις την Ευρώπην. Της Ευρώπης αι επαναστάσεις εναντίον των διοικήσεών των είναι εμφύλιος πόλεμος.

Ο ειδικός μας πόλεμος ήτο ο πλέον δίκαιος, ήτον έθνος με άλλο έθνος... Θ.Κ.».

Μπάρμπα-Γιώργος: (Κλαίει) Αχ! Αχ! Καραγκιόζη μ'! Τι λεβεντιές! Τι να συγκρίνουμι με τους φευγάτους μας ήρωες, εφτούνους των ημερών μας, γιεμ! Άραγε θα βρεθούνι παιδιά να προστατέψουν την πατρίδα μας από τα ζαγάρια τους γείτονες, αν θηριέψουνι ξανά!

Καραγκιόζης: Ε! Εσύ κι εγώ, Μπάρμπα μου… Θα κινήσουμε την επιστράτευση των γενναίων! Παλιά κορμιά με παλιά μυαλά σε σχέση με το δόσιμό μας στην πατρίδα μας! Εμείς θα δώσουμε το παράδειγμα, θα ξεσηκώσουμε το λαό σαν τον Ρήγα τον Βελεστινλή, σαν τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, σαν τους ήρωες του '21! (Αγκαλιάζονται συγκινημένοι)

ΤΕΛΟΣ

https://www.facebook.com/175523459715772/photos/a.175549739713144/803878140213631/

Ο Καραγκιόζης στις Αποκριές της Πάτρας

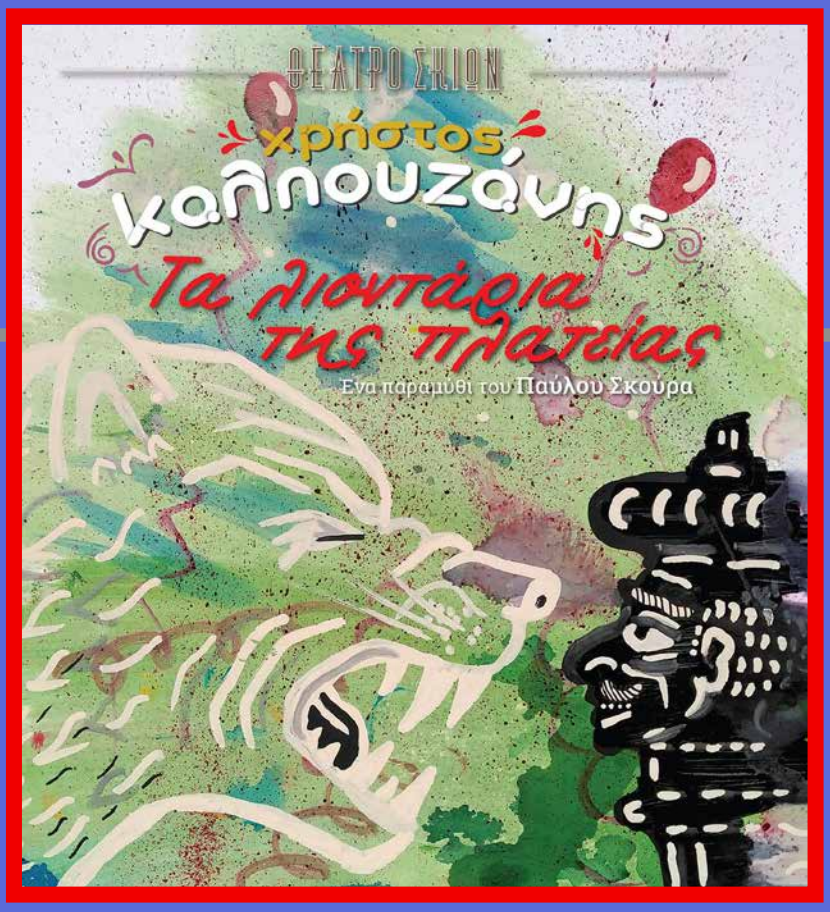

Μέσα στις Αποκριές, παρακολουθήσαμε στο διαδίκτυο ένα αξιόλογο έργο σύγχρονου Θεάτρου Σκιών, ένα μέτριο και ένα ανύπαρκτο, με τα «Λιοντάρια» σαφώς να ξεχωρίζουν...

Πατραϊκός

11 Μάρτη 2021
και ο Πρόεδρος του
Πανελλήνιου Σωματείου
Θεάτρου Σκιών
Πάνος Καπετανίδης
εμβολιάστηκε με
το εμβόλιο της
"ASTRAZENECA".
΄Ολα καλά και καλή ανοσία
σε όλους.
ΕΝΑ ΒΗΜΑ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ!

200 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΕΛΛΑΔΑ 1821

“MIM... KING OF SWORDS”: 7 of Swords

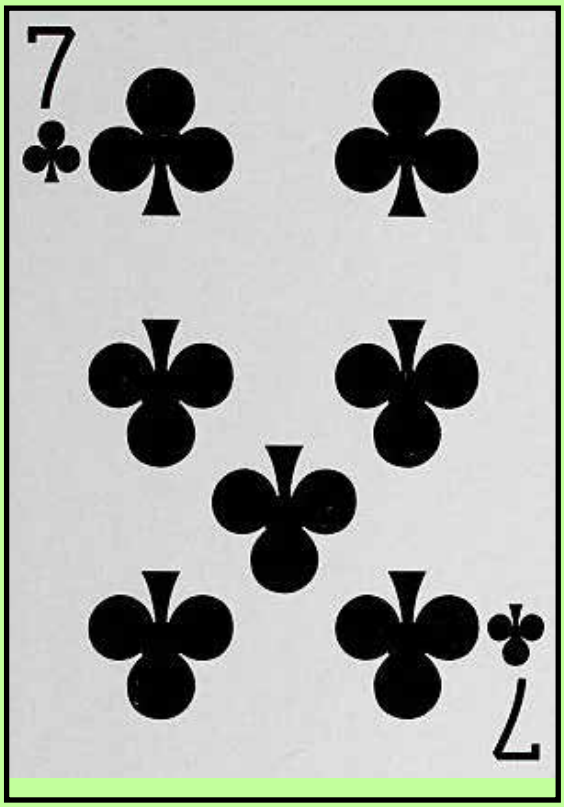

Γεννήθηκες με το ξίφος παραμάσχαλα. Αυτό θα ήταν που θα σε συνόδευε ως το τέλος και ας πέρασες και από τα άλλα στάδια, για πιο λίγο, αλλά σίγουρα πιο δημιουργικά. Από εδώ και στο εξής, τα ξίφη θα σε ακολουθούν, κάτι που καθόρισε και τις βασιλικές σου ιδιότητες. Μετά τα πρόσκαιρα χειροκροτήματα, ήρθε πάλι η απότομη πτώση και η σκόπιμη αμφισβήτηση. Παραήσουν καλός, για να είσαι αληθινός. Είχες χάσει και τους ελάχιστους πραγματικούς σου φίλους, οι μαθητές σου δεν ήταν δυνατοί, για να σε προστατέψουν, προτίμησαν να προστατεύσουν και οι ίδιοι τους εαυτούς τους. Εξάλλου, ο πραγματικός εχθρός έσκαβε το λάκκο σου με το προσωπείο του φίλου, καλύτερα να τον είχες συνειδητά ως εχθρό, παρά ως ψεύτικο φίλο, περισσότερη ζημιά προκάλεσε η φιλία του, που ήταν διεφθαρμένη στο έπακρο. Είχες βιώσει τις τρικλοποδιές, τις οποίες σου έβαζε αδίστακτα. Το έβδομό σου χαρτί είναι το: 7 σπαθί.

Έκανες και εσύ βεβαίως, αν χρειαζόταν, ένα είδος ανορθόδοξου πολέμου. Αλλά τηρούσες το έντιμο παιχνίδι, πράγμα που δεν έκανε με τους όμοιούς του αυτός ο μόνο κατά το επώνυμο άριστος. Ήταν όμως και η ανάγκη της μοίρας και της καλλιτεχνικής νομοτέλειας το παλιό πάντα να συγκρούεται με το νέο, έχοντας την πρωτοβουλία των κινήσεων. Δεν μπορούσες να το αποφύγεις αυτό. Απλώς ήσουν έξυπνος και έπρεπε να τα βάλεις με έναν πονηρό, στην καλύτερη περίπτωση, για να μην πω και κουτοπόνηρο, για να μην πω βλάκα ή και πανύβλακα, έστω και αν αυτή η βλακεία αντισταθμιζόταν με μια κάποια αφέλεια στο χαρακτήρα του. Οι βλάκες όμως νικάνε όταν επιμένουν και ιδίως όταν πετυχαίνουν ένα είδος συνασπισμού άλλων παρόμοιων βλακών, οπότε δια της «δημοκρατικής» πλειοψηφίας οι βλάκες είναι ανίκητοι, δεν τηρούν εξάλλου και το έντιμο παιχνίδι ποτέ. Πάντα νοθείες και δόλος, πότε κολακεία, πότε συκοφαντία.

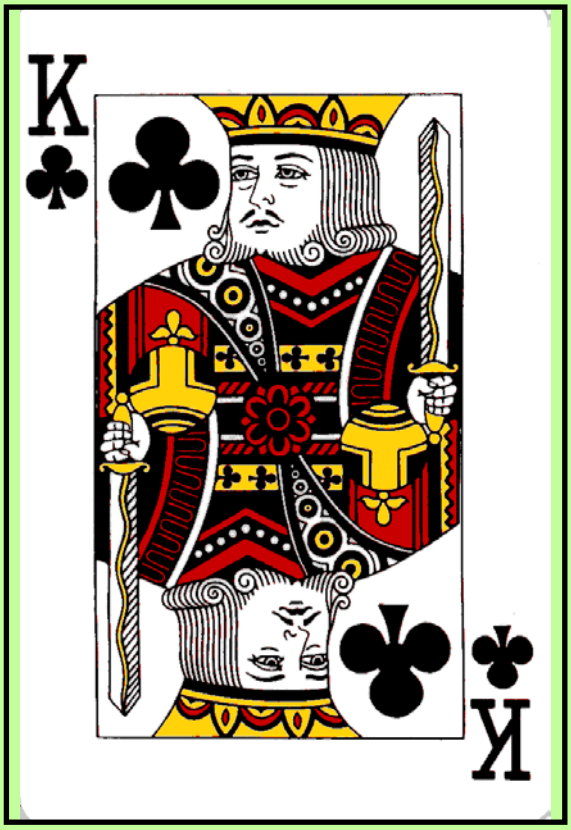

Ήταν λογικό αυτός ο αγώνας να είναι άνισος, ιδιαίτερα μάλιστα αν επαναφέρεις στο μυαλό σου τη δομή της πόλης, η οποία εξαγιάζει στην πορεία της τον υπόκοσμο και το κάθε

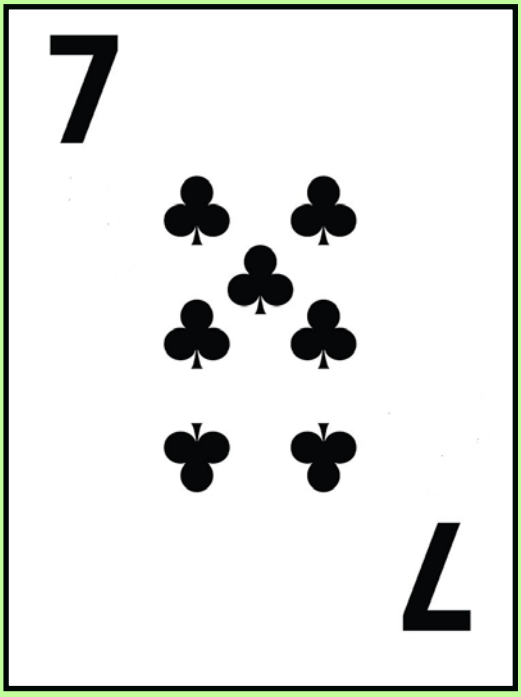

περιθωριακό στοιχείο, το οποίο κυκλοφορεί στις στοές της, περιμένοντας τη βροχή να καθαρίσει τους βρώμικους δρόμους, οι οποίοι παρά τη βροχή δεν καθαρίζουν. Σαν να μην έβρεξε ποτέ, παραμένουν βρώμικοι, σαν να υπάρχει μόνιμη ξηρασία και σαν το κακό να ευνοείται και να πλάθει έναν πανίσχυρο υπόκοσμο, που δεν θέλει ποτέ την πρόοδο και την εξωστρέφεια, μολονότι όλα αυτά τα επικαλείται, έχοντας ως μόνιμη δικαιολογία την πατροπαράδοτη κάθε χρόνο βιτρίνα του καρναβαλιού, στο οποίο ο βασιλιάς Καρνάβαλος ζει μια παροδική δόξα ολίγων ημερών, πριν καεί στο παρανάλωμα του πυρός με μανία και λύσσα, περιμένοντας την αναγέννηση την επόμενη χρονιά. Αυτού του είδους την προσωρινή δόξα έζησες και εσύ ζωντανός, αλλά αν έβλεπες το σήμερα, θα χαιρόσουν… Αιωνία σου η μνήμη, κυριολεκτικά!

Θ. Α.

ΜΙΚΡΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΠΤΕΡΥΓΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΝΟΥ (Πρώην "Λαϊκής τέχνης")

του Αριστείδη Λεοντόπουλου

Με το Θέατρο Σκιών ασχολούμαι από πολύ μικρή ηλικία, σχεδόν από τα έξι μου χρόνια. Πρωτοαντίκρισα παράσταση στα Βοτσαλάκια της Καστέλας από τον Πάνο Καπετανίδη, τον οποίον ύστερα συνέχιζα να ακολουθώ και να θαυμάζω έως το πάρκο Ανδρέα Παπανδρέου (Σελεπίτσαρι). Μου έδωσε την ευκαιρία να βρεθώ πίσω από τον μπερντέ, να πιάσω στα χέρια μου φιγούρες, να βοηθώ την ώρα της παράστασης, στο στήσιμο και γενικότερα αποτέλεσε για εμένα ένα πρότυπο, που με την ακούραστη επαγγελματική του στάση και τη δοτικότητά του με μύησε στο συγκεκριμένο κόσμο και μου έδωσε πολλά, παρ' ότι δεν εργάστηκα ποτέ ως επαγγελματίας καραγκιοζοπαίχτης, δε με ενδιέφερε κάτι τέτοιο. Αναφέρω τα παραπάνω αρχικά για να διευκρινίσω ποιος γράφει και δευτερευόντως για να υπογραμμίσω την ερασιτεχνική μου ιδιότητα σχετικά με το ακόλουθο κομμάτι.

Πριν από έξι χρόνια, στα μέσα του 2015, ο Πάνος Καπετανίδης είχε κάνει μια ανάρτηση ενός εγγράφου από το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, που αναφερόταν στη συλλογή αντικειμένων (βιβλία, δίσκοι) του Θεάτρου Σκιών, που θα έπρεπε να είναι ορισμένης παλαιότητας και με κάποια ιστορική άξια, προκειμένου να δημιουργηθεί μια νέα πτέρυγα αφιερωμένη στο Θέατρο Σκιών. Στην κατοχή μου υπήρχαν ορισμένα τέτοια αντικείμενα που ήθελα να διαθέσω και αφού ρώτησα και προσωπικά τον κύριο Καπετανίδη για επιβεβαίωση, ο οποίος με προέτρεψε να κινηθώ ανάλογα, επικοινώνησα με το Μουσείο και κανονίσαμε συνάντηση. Η συνάντηση έγινε στην οδό Θέσπιδος 8 στο γραφείο της υπεύθυνης επί του θέματος, την κυρία Νίκη Δάφνη στις 11/06/2015. Σε πολύ καλό κλίμα έγινε η δωρεά μου, πήρα τη βεβαίωση που παραθέτω παρακάτω και το θέμα από εκείνη την ήμερα έκλεισε. Στις 31/08/2016 παρέλαβα και το ευχαριστήριο σημείωμα δωρεάς.

Τρία χρόνια μετά, στις 03/12/2018, έλαβα μια πρόσκληση από το Μ.Λ.Τ., την όποια επίσης παραθέτω, στην όποια με προσκαλούσαν ως δωρητή στο πλαίσιο του εορτασμού των 100 χρονών του Μουσείου. Για προσωπικούς λογούς δεν μπόρεσα να παρευρεθώ.

Πλέον φτάνουμε στον Σεπτέμβριο του 2019. Εκείνο τον καιρό έχοντας χρόνο, αποφάσισα να ασχοληθώ λίγο περισσότερο με το θέμα, περισσότερο για

να δω αν πραγματοποιήθηκε όντως η προβλεπόμενη νέα πτέρυγα κι αν έπιασε τόπο η δωρεά (εννοείται ότι δεν κυριαρχούσε η επιθυμία προβολής μου, άλλα η περιέργεια του αν επιτέλεσε το σκοπό της η δωρεά). Κινούμενος στην περιοχή της Πλάκας, επισκέφτηκα πρώτα το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη» στην οδό Αγγελικής Χατζημιχάλη 6 και το Μουσείο Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού στην οδό Θέσπιδος 4-8. Τα επισκέφτηκα και τα δυο παραρτήματα, είδα όλα τα ενδιαφέροντα εκθέματα, άλλα όχι αυτά που με ενδιέφεραν. Ρωτώντας τον υπεύθυνο στην υποδοχή του πρώτου παραρτήματος με παρέπεμψε στο δεύτερο παράρτημα και όταν πλέον αποτελείωσα και με το δεύτερο, ρώτησα την κυρία στην έξοδο, η όποια μου είπε ότι δεν υπήρχαν εκθέματα Θεάτρου Σκιών σε κανένα παράρτημα, το οποίο διαπίστωσα ιδίοις όμμασι.

Αφού έκανα ο ίδιος την ενδελεχή μου έρευνα, λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων το θέμα ξαναπάγωσε. Ουσιαστικά τα αντικείμενα δεν είχαν εκτεθεί κάπου και αυτό ήταν πλέον το μόνο μου ερωτηματικό, το πού ήταν αν δεν ήταν εκεί που έπρεπε.

Φτάνοντας, λοιπόν, στο σήμερα, πιο συγκεκριμένα στις 22 Φεβρουαρίου του 2021, κατάφερα να βγάλω άκρη και να έχω μια ολοκληρωμένη εικόνα του τι είχε συμβεί. Αρχικά, έστειλα στον κύριο Καπετανίδη, μήπως τυχόν εκείνος είχε ενημερωθεί για κάτι σχετικό με το θέμα. Δε γνώριζε κάτι και με προέτρεψε να τηλεφωνήσω. Τηλεφώνησα, κρατήθηκαν τα στοιχεία μου και ύστερα μου τηλεφώνησε η ίδια υπεύθυνη με την όποια είχα συναντηθεί τότε και της έδωσα τα αντικείμενα, η κυρία Νίκη Δάφνη. Με μεγάλη οργάνωση και υπέρμετρη ευγένεια η κυρία Δάφνη, η όποια θυμόταν αναλυτικά και κάποια από τα αντικείμενα και την παλιά συνάντησή μας, με ενημέρωσε ότι το αρχικό όνειρο πραγμάτωσης ενός παραρτήματος Θεάτρου Σκιών από το Μ.Λ.Τ., μετά λύπης των υπεύθυνων δεν ήταν δυνατό να γίνει. Με πληροφόρησε, επίσης, ότι τα αντικείμενα αποτελούν πλέον μέρος μουσειακής συλλογής, διατηρούνται και φυλάσσονται και οποιαδήποτε στιγμή ήθελα μπορούσα να περάσω να τα δω. Επίσης, τα αντικείμενα που συνελέχθησαν από όλους όσοι τα παρέθεσαν, χρησιμοποιούνται σε ημερίδες και διημερίδες που διοργανώνονται ή από το Μουσείο ή από κάποιον υπεύθυνο και μόνο. Γενικά δεν εκτίθενται κάπου, γι' αυτό και δεν τα βρήκα στο ψάξιμο που έκανα.

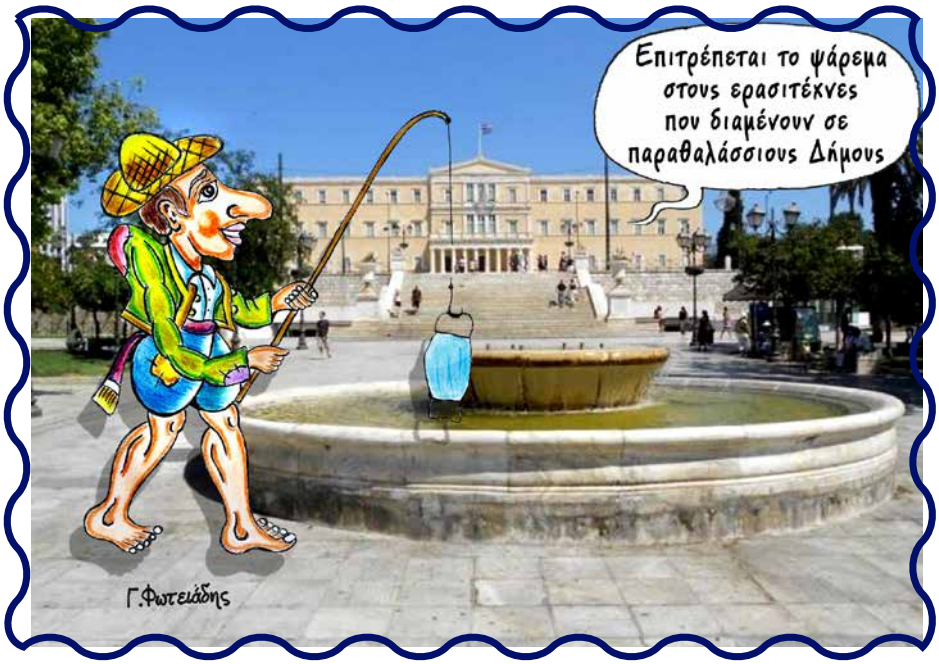

[Ο Αριστείδης Λεοντόπουλος είναι απόφοιτος της Ανωτέρας Δραματικής Σχολής Θεάτρου Τέχνης Καρόλου Κουν και φοιτητής του τμήματος Θεατρικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.]

12 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΟΓΕΡΑ–ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ (1945–2009)

Η πρώτη γυναίκα καραγκιοζοπαίχτης

ΤΟΥ ΘΩΜΑ ΑΘ. ΑΓΡΑΦΙΩΤΗ

Χθες Κυριακή 28 Φεβρουαρίου 2021, συμπληρώθηκαν δώδεκα ολόκληρα χρόνια από το θάνατο της αξέχαστης Σοφίας Καλογερά-Θεοδωροπούλου, η οποία «έφυγε» από τη ζωή στις 28 Φεβρουαρίου 2009, Σάββατο τότε της Μεγάλης Αποκριάς, σε ηλικία μόλις 64 ετών και ενώ είχε τόσα πολλά ακόμη να προσφέρει.
Η Σοφία ήταν μια χαρισματική προσωπικότητα, που κόσμησε με την παρουσία της την ελληνική εκπαίδευση, τη λογοτεχνία και τα γράμματα, ιδιαίτερα την ποίηση, τις στήλες επίσης των εφημερίδων και ιδίως της «Γνώμης» και γενικά τις τέχνες, αλλά πάνω από όλα τη μεγάλη της αγάπη, το

Θέατρο Σκιών, ως η πρώτη γυναίκα καραγκιοζοπαίχτης.

Η ιδιαίτερη αγάπη της Σοφίας για το Θέατρο Σκιών και την τέχνη του νεοελληνικού «Καραγκιόζη» μεταλαμπαδεύτηκε στην ίδια από τον πατέρα της, τον καραγκιοζοπαίχτη Ντίνο Θεοδωρόπουλο (1890-1975), για τον οποίο η ιστορία έχει αποφανθεί ότι ήταν ισότιμα ένας από τους κορυφαίους Έλληνες καραγκιοζοπαίχτες όλων των εποχών.
Ιδίως μάλιστα στην Πάτρα, παίρνοντας τη σκυτάλη από τη γενιά του μεγάλου Μίμαρου, ο Ντίνος Θεοδωρόπουλος επέβαλε την πόλη της Πάτρας (από την εποχή του Μεσοπολέμου και εξής) ως την κύρια Μητρόπολη της τέχνης του Καραγκιόζη σε ολόκληρη την Ελλάδα και μέχρι και τις μέρες μας, δηλαδή για περισσότερο από έναν αιώνα!
Ως προς το σήμερα λοιπόν, συμπλήρωση δώδεκα ετών από τότε που η Σοφία μάς «άφησε» για το επέκεινα και για το μεταθανάτιο κόσμο των αιώνιων σκιών, ας λειτουργήσει σαν μια ελπίδα για τις δύσκολες στιγμές που περνάει ο τόπος μας, καθώς η Σοφία υπήρξε ανέκαθεν πηγή έμπνευσης, αισιοδοξίας και αγάπης.
Ας λειτουργήσει, ωστόσο, και ως μια αναγκαία υπενθύμιση προς τις τοπικές αρχές και τον καλλιτεχνικό κόσμο, αφενός για την ολοκλήρωση των δεσμεύσεών τους και αφετέρου για την απότιση φόρου τιμής στην «Τριανδρία του Πατρινού Θεάτρου Σκιών: Μίμαρος-Βασίλαρος-Θεοδωρόπουλος»”.

Μια ευχάριστη έκπληξη στην εφημερίδα «Γνώμη» της Πάτρας

(1-3-2021, σ. 18)

Την Κυριακή 28 Φεβρουαρίου 2021, συμπληρώθηκαν δώδεκα ολόκληρα χρόνια από το θάνατο της αξέχαστης Σοφίας Καλογερά-Θεοδωροπούλου, η οποία «έφυγε» στις 28 Φεβρουαρίου 2009, Σάββατο τότε της Μεγάλης Αποκριάς, σε ηλικία μόλις 64 ετών και ενώ είχε τόσα πολλά ακόμη να προσφέρει.

Η Σοφία ήταν μια χαρισματική προσωπικότητα, που κόσμησε με την παρουσία της την ελληνική εκπαίδευση, τη λογοτεχνία και τα γράμματα, ιδιαίτερα την ποίηση, τις στήλες επίσης των εφημερίδων και ιδίως της «Γνώμης» και γενικά τις τέχνες, αλλά πάνω από όλα τη μεγάλη της αγάπη, το Θέατρο Σκιών, ως η πρώτη γυναίκα καραγκιοζοπαίχτης.

Η ιδιαίτερη αγάπη της Σοφίας για το Θέατρο Σκιών και την τέχνη του νεοελληνικού «Καραγκιόζη» μεταλαμπαδεύτηκε στην ίδια από τον πατέρα της, τον καραγκιοζοπαίχτη Ντίνο Θεοδωρόπουλο (1890-1975), για τον οποίο η ιστορία έχει αποφανθεί ότι ήταν ισότιμα ένας από τους κορυφαίους Έλληνες καραγκιοζοπαίχτες όλων των εποχών.

Ιδίως μάλιστα στην Πάτρα, παίρνοντας τη σκυτάλη από τη γενιά του μεγάλου Μίμαρου, ο Ντίνος Θεοδωρόπουλος επέβαλε την πόλη της Πάτρας (από την εποχή του Μεσοπολέμου και εξής) ως την κύρια Μητρόπολη της τέχνης του Καραγκιόζη σε ολόκληρη την Ελλάδα και μέχρι και τις μέρες μας, δηλαδή για περισσότερο από έναν αιώνα!

Ως προς το σήμερα λοιπόν, η συμπλήρωση δώδεκα ετών από τότε που η Σοφία μάς «άφησε» για το επέκεινα και για το μεταθανάτιο κόσμο των αιώνιων σκιών, ας λειτουργήσει σαν μια ελπίδα για τις δύσκολες στιγμές που περνάει ο τόπος μας, καθώς η Σοφία υπήρξε ανέκαθεν πηγή έμπνευσης, αισιοδοξίας και αγάπης.

Ας λειτουργήσει, ωστόσο, και ως μια αναγκαία υπενθύμιση προς τις τοπικές αρχές και τον καλλιτεχνικό κόσμο, αφενός για την ολοκλήρωση των δεσμεύσεών τους και αφετέρου για την απότιση φόρου τιμής στην «Τριανδρία του Πατρινού Θεάτρου Σκιών: Μίμαρος-Βασίλαρος-Θεοδωρόπουλος»”.

Και για την αντιγραφή,
Μανωλάκης ο Βομβιστής

«Ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ»

Κείμενο από παραδοσιακή παράσταση σε συνέχειες σε όλο το αφιερωματικό έτος Του Πάνου Καπετανίδη

Η συνέχεια

(ΜΟΥΣΙΚΗ– κλαρίνα «Ένας αϊτός καθότανε...»)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Μανούλα μου! Τι κλαρίνα είναι αυτά;
ΔΙΑΚΟΣ Για έλα δω, Καντηλανάφτη. Για κοίτα εκεί κάτω! Φουστανελοφόροι είναι! Βλέπεις; Ελεύθεροι Έλληνες!... Χορεύουν!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ναι, έχουν αφήσει κάτω τα όπλα και το 'χουνε ρίξει στο χορό. Ωπ, ένας καβαλάρης έρχεται. Πήρανε τα όπλα (Ακούγονται πιστολιές και φωνές) Αααχ, με σκοτώσανε!
ΔΙΑΚΟΣ Τι έπαθες, Καντηλανάφτη;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Με σκοτώσανε... Είμαι σκοτωμένος!
ΔΙΑΚΟΣ Τι σκοτωμένος είσαι, Καντηλανάφτη, αφού μιλάς; Οι σκοτωμένοι μιλάνε;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Είμαι σκοτωμένος, σου λέω. Να, να... Πιάσε εδώ να δεις... Μια τρύπα από το βόλι που ρίξανε!
ΔΙΑΚΟΣ Κουμπότρυπα είναι, Καντηλανάφτη.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Κουμπότρυπα είναι;
ΔΙΑΚΟΣ Κουμπότρυπα είναι, σου λέω.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Δε με χτυπήσανε;
ΔΙΑΚΟΣ Δε σε χτύπησε κανένας... Κουμπότρυπα είναι!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ναι, μωρέ... Κι εγώ νόμιζα ότι είναι τρύπα από το βόλι...
ΔΙΑΚΟΣ Μα, Καντηλανάφτη, δεν ντρέπεσαι από κει κάτω να φοβάσαι μήπως σε χτυπήσουν;
ΜΕΛΙΣΟΒΑΣ Βοήθεια, βοήθεια, σας παρακαλώ... Γλιτώστε με... Καλόγεροι, είσαστε εσείς; Είναι μοναστήρι εδώ; Σας παρακαλώ, έλεος, γλιτώστε με. Είμαι Τούρκος... Σας παρακαλώ... Με λάβωσαν οι κλέφτες... Με χτυπήσανε. Προστατέψτε με, σας παρακαλώ... Άνθρωπος είμαι κι εγώ... Δε με λυπόσαστε; Άμα με πιάσουνε, θα με κάνουνε χίλια κομμάτια!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Στάσου, ρε μπακαλιάρο. Στάσου. Πολλή φόρα πήρες.
ΔΙΑΚΟΣ Για πες μου, πώς σε λένε εσένα;
ΜΕΛΙΣΟΒΑΣ Εμένα με λένε Μελισόβα. Τούρκος είμαι... Είμαι από το επιτελείο του Οσμάν Πασά της Θήβας.
ΔΙΑΚΟΣ Καλά, μην ανησυχείς. Καντηλανάφτη, πάρε γρήγορα αυτόν τον άνθρωπο και κρύψτονε καλά. Γρήγορα, γιατί έρχονται οι κλέφτες!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Μα τι λες τώρα, ρε Διάκο; Τούρκο θα τον βάλουμε μες στο μοναστήρι;!
ΔΙΑΚΟΣ Πάρτονε που σου λέω και κρύψτονε στο μοναστήρι. Μόλις φύγουνε οι κλέφτες, θα τον πας στο σπίτι μου στη μάνα μου στη Μουσουνίτσα.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Έλα από δω! (Βγαίνει με τον Μελισόβα)
ΔΙΑΚΟΣ Θεέ μου, Θεέ μου. Έρχονται οι κλέφτες... Τι θα τους πω τώρα;
ΔΙΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ Από δω, ωρέ.. Από δω, πήγε. (Μπαίνει)

Άιντε, ωρέ καλόγερα... Πού πήγε ο Τουρκαλάς; Ωρέ, τον είδες;
ΔΙΑΚΟΣ Καλώς τους, καλώς τους, τους ελεύθερους Έλληνες! Καλώς τους δοξασμένους Έλληνες, που πολεμάνε για την ελευθερία της πατρίδας μας!
ΔΙΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ Στάσου, ωρέ καλόγερα. Τον είδες, ωρέ, τον Τούρκο; Πούθε πήγε, ωρέ, το ζουλάπι; Πού επήγε; (Μπαίνει ο ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ) Από εδώ πήγε, καπετάνιε!
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Τον είδες, μωρέ καλόγερα; Ψάχνουμε έναν Τουρκαλά, που είναι λαβωμένος.
ΔΙΑΚΟΣ Σας παρακαλώ. Σας παρακαλώ, πατριώτες. Ηρεμήστε. Δεν είδα κανέναν.
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Είσαι σίγουρος; Από δω, ωρέ, έτρεξε ο Τουρκαλάς να κρυφτεί!
ΔΙΑΚΟΣ Σίγουρος. Δεν πέρασε κανένας από δω. Σας δίνω το λόγο μου.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ (Φωνάζει μπαίνοντας) Τον έκρυψα, τον έκρυψα, τον έκρυψα!
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Για έλα εδώ εσύ, ωρέ!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ (Σιγά) Ουχ! Ωχ, μανουλίτσα μου... Ωχ, μανούλα μου.
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Τι είπες, ωρέ;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ε…
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Τι είπες, ωρέ;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Τον έκρυψα.
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ (Φωνάζει) Ποιον έκρυψες, ωρέ;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ωχ, μανούλα μου.
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Για κρίνε, μωρέ...!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Τι να σου κρίνε... Εγώ τι να σου κρίνω...
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Ποιον τον έκρυψες, ωρέ; Γιατί τρέμεις;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Απ' τη χαρά μου τρέμω ο καημένος.... Απ' τη χαρά μου τρέμω…
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Ποιον έκρυψες;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Στάσου ντε... Μην αγριεύεις και γουρλώνεις τα μάτια σου και φοβάμαι.
ΔΙΑΚΟΣ Έλα, Καντηλανάφτη. Πες στους λεβέντες πού τον έκρυψες…
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Τον έκρυψα, σου λέω.
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Ποιον έκρυψες, μωρέ; Κρένε, ωρέ, μη σου πάρω το κεφάλι με το γιαταγάνι!
ΔΙΑΚΟΣ Πες, Καντηλανάφτη, ποιον έκρυψες...
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Έκρυψα... Τον ταραμά!
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Τον ταραμά, ωρέ;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ναι, τον ταραμά!
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Ποιον ταραμά, ωρέ;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ο Διάκος, μου είπε επειδή νηστεύουμε σήμερα στο μοναστήρι, να πάρω τον ταραμά, για να μην τον δούνε οι καλόγεροι και να τον βάλω μέσα στο ντουλάπι. Ε, Διάκο; Δεν μου 'πες να τον κρύψω μες στο ντουλάπι τον ταραμά;
ΔΙΑΚΟΣ Ναι, Καντηλανάφτη. Εγώ σου είπα να τον κρύψεις τον ταραμά.
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Τον ταραμά έκρυψες, ωρέ, ή τον Τουρκαλά;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ποιον;

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Τον ταραμά έκρυψες ή τον Τουρκαλά, ωρέ;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Τον ταραμά έκρυψα, τον ταραμά...
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Καλά... Άιντε, ωρε Διοβουνιώτη. Ας τους δώσουμε μπέσα.
ΔΙΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ Άει, καπετάνιο, να ψάξουμε κι απ' τ' άλλο μονοπάτι. (Φεύγουν)
ΔΙΑΚΟΣ Ε, Καντηλανάφτη, Καντηλανάφτη, τι πήγες να κάνεις; Μα είσαι στα καλά σου; Πήγες να μας μαρτυρήσεις να μάθουνε οι κλέφτες ότι κρύψαμε εδώ τον Τούρκο; Θέλεις να μας κρεμάσουνε, Καντηλανάφτη;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Δεν τους είδα, Διάκο μου, δεν τους είδα...
ΔΙΑΚΟΣ Άκουσε προσεκτικά τι θα σου πω: Θα πάρεις τον Τούρκο και θα τον φυγαδέψεις από την πίσω πόρτα του μοναστηριού. Θα τον πας στη μητέρα μου στη Μουσουνίτσα. Θα της πεις να περιποιηθεί τις πληγές του και να τον έχει σαν παιδί της, σαν να ήμουν εγώ ο ίδιος ο Θανάσης, ο γιος της.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ρε, Διάκο, τον Τουρκαλά να πάω στη μάνα σου;
ΔΙΑΚΟΣ Αυτό που σου είπα να κάνεις, Καντηλανάφτη.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Καλά, εντάξει.
ΔΙΑΚΟΣ Έλα τώρα να τον πάρεις από πίσω κι αμέσως να τον πας στο χωριό. (Φεύγουν)
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Άει, μωρέ. (Μπαίνουν) Αυτός ο παπάς, ωρέ, ο καλόγερας πρέπει να τον έκρυψε τον Τουρκαλά.
ΔΙΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ Πω σε Καπετάνιε. Που τον λυπήθηκες, σου λέω. Άμα ήταν, θα τον βρίσκαμε τον Τουρκαλά. Ήταν λαβωμένος στο ποδάρ'.
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Το ξέρω, ωρέ Διοβουνιώτη, το ξέρω. Αυτός ο καλόγερας τον έκρυψε στο μοναστήρι. Άκουσε, ωρέ, τι θα κάνουμε: Θα πα' να μαζέψουμε τα παλικάρια και θα κυκλώσουμε όλο γύρα απ' το μοναστήρι. Θα στήσουμε καρτέρι, και θα προσέξουμε, ωρέ... Έτσι, όταν φύγει ο Τουρκαλάς, θα τον αρπάξουμε. Αυτός, ωρέ, ήταν αξιωματικός και θα μάθουμε πολλά μυστικά για τους Τουρκαλάδες. Γρήγορα να μαζέψουμε τα παλικάρια και να κυκλώσουμε το μοναστήρι. (Φεύγουν)
ΔΙΑΚΟΣ Για ελάτε, Σάμιε. Για ελάτε που θέλω να σας μιλήσω. (Μπαίνουν όλοι) Πού είσαστε; Για πες μου, Σάμιε, ετοίμασες τα κοτόπουλα που σου είπα;
ΣΑΜΙΟΣ Ναι, Διάκο μου, τα ετοίμασα όλα.
ΔΙΑΚΟΣ Πολύ καλά. Να είστε έτοιμοι, να προσέχετε. Να μη φοβόσαστε τίποτα. Να μη δώσετε αφορμή. (Μπαίνει ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ)
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Διάκο, Διάκο, τον πήγα. Τον πήγα στο χωριό σου και είπα στη μάνα σου να τον προσέχει, να τον κάνει καλά και να τον αφήσει κρυφά, μόλις γίνει καλά μια νύχτα να φύγει.
ΔΙΑΚΟΣ Μπράβο, Καραγκιόζη, μπράβο, Καντηλανάφτη. Ας πάμε τώρα μέσα, να είμαστε έτοιμοι σαν έρθουνε οι Τούρκοι από τη Θήβα να τους υποδεχτούμε.
(Μουσική γέφυρα ταξίμι)
ΠΑΣΑΣ Φτάσαμε, φτάσαμε στο μοναστήρι, όπως σας είπα. Εδώ είναι το μοναστήρι Άγιος Γιάννης Πρόδρομος της Αιτωλίδος. Αφέντη Ταχήρ και σεις αφέντες μου, έχετέ μου εμπιστοσύνη, θα περάσουμε πολύ καλά σ' αυτό το μοναστήρι. Και θέλω να σας διηγηθώ μια ιστορία για το Διάκο του μοναστηριού. Πάει καιρός που λέτε και είχα έρθει εδώ δίπλα στο ποτάμι στο μοναστήρι να κυνηγήσω. Και ξαφνικά πιάνει μια μεγάλη μπόρα. Εφούσκωσε το ποτάμι, γέμισε νερό και με

παρέσυραν τα νερά του. Έβαλα τις φωνές. Με άκουσε ο Διάκος του μοναστηριού, πέταξε τα ράσα κι έπεσε μέσα στα νερά και με κίνδυνο της ζωής του με γλίτωσε.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ Ωωωω... (Θαυμασμός και δυσπιστία)

ΠΑΣΑΣ Ναι, ναι, σας λέω... Με γλίτωσε. Μπορεί να είναι καλόγερος, αλλά είναι ένας πολύ γενναίος άνθρωπος. Γι' αυτό σας έφερα εδώ να τον γνωρίσετε και να δείτε τι ωραίο μοναστήρι είναι... Θα περάσουμε πολύ καλά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ (Από μέσα) Ααχ, μανουλίτσα μου. Κάτι φωνές ακούω απέξω, ρε παιδί μου. Για να πα' να δω τι γίνεται απέξω... Λες να ήρθανε πάλι οι κλέφτες και να ψάχνουνε για τον Τούρκο; Τον έχω διώξει εγώ τώρα… (Βγαίνει) Μανούλα μου.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ (Βλέπουν τον ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ και γελάνε δυνατά)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ (Τους μιμείται) Νικ νικ νικ νικ νικ νικ νικ. Τι γελάς, ρε μπακαλιάρο;

ΤΟΥΡΚΟΣ 1 Για κοιτάξτε κάτι μούτρα που έχει! (Γελάνε όλοι)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ (Τους μιμείται) Νικ νικ νικ νικ νικ νικ νικ. Γιατί ρε, τι έχουνε τα μούτρα μου;

ΤΟΥΡΚΟΣ 2 Τι κάνεις εδώ, ωρέ γκιαούρη; Είσαι καλόγερας;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ναι, ρε. Καλόγερας είμαι!... Και δεν είμαι καβούρης!

ΠΑΣΑΣ Τσακίσου και πήγαινε μέσα και πες στο Διάκο να έρθει αμέσως έξω. Ήρθε ο Πασάς της Θήβας, παράγγειλέ του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Καλά θα πάω... (Φεύγει αργά)

ΤΟΥΡΚΟΣ 2 Ακόμα εδώ είσαι, ωρέ γκιαούρη; Πάρ' τα πόδια σου και φύγε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Χαζός είμαι, ρε; Εδώ θ' αφήσω τα ποδάρια μου; (Μπαίνοντας στο Μοναστήρι) Έλα, Διάκο. Έλα, Διάκο. Έχουν έρθει κι είναι ένας άγριος.

ΔΙΑΚΟΣ (Βγαίνει) Καλώς τους αφέντες. Καλώς ήρθατε στο μοναστήρι μου, αφεντάδες. Καλώς ήρθατε!

ΠΑΣΑΣ Γεια σου, Διάκο. Ε, Διάκο, Διάκο... Δε με γνωρίζεις;

ΔΙΑΚΟΣ Όχι, αφέντη μου, δεν σας γνωρίζω.

ΠΑΣΑΣ Ε, Διάκο, γρήγορα ξεχνάς. Για κοίταξέ με καλά. Εγώ είμαι ο Οσμάν, που με γλίτωσες μέσα από το ποτάμι! Το ξέχασες κιόλας; Σε σένα χρωστάω τη ζωή μου, Διάκο.

ΔΙΑΚΟΣ Ω, καλώς ήρθες, αφέντη Οσμάν. Ω, τι μεγάλη τιμή για το μοναστήρι μας εδώ να σ' έχουμε ξανά.

ΠΑΣΑΣ Εδώ είμαστε ξανά, Διάκο, και έφερα τους φίλους μου. Τους διηγήθηκα την ιστορία, που έπεσες μέσα στο ποτάμι και με γλίτωσες. Και ξέρεις, ήρθαμε τώρα εδώ επ' ευκαιρίας να γιορτάσουμε κιόλας να μας φιλοξενήσετε στο μοναστήρι που είναι πολύ ωραίο.

ΔΙΑΚΟΣ Πολύ καλά εσκέφτηκες, εφέντη Οσμάν. Και βέβαια, μεγάλη μας τιμή που ήρθατε. Περάστε, περάστε μέσα. Έχουμε ετοιμάσει τα πάντα. Θα περάσετε πολύ καλά. Από δω, αφεντάδες μου. Περάστε, σας παρακαλώ. Ελάτε περάστε μέσα στο μοναστήρι. (Βγαίνουν) Γρήγορα, Καραγκιόζη, γρήγορα ποτό, γρήγορα κρασί στους αφέντες. Σάμιε, φέρε τους μεζέδες.

ΤΟΥΡΚΟΣ Ω, πολύ ωραίο κρασί έχουν οι γκιαούρηδες. (Ακούγονται φωνές διασκέδασης)

Εβίβα, εβίβα...

(ΜΟΥΣΙΚΗ και ήχοι διασκέδασης,
που συνεχώς αυξάνονται σε ένταση)
ΔΙΑΚΟΣ Ω, Θεέ μου, βοήθησέ μας, Θεέ μου... Εμέθυσαν οι Τούρκοι και τι θα κάνουμε τώρα; Σε παρακαλώ, βάλε το χέρι σου, μεγαλοδύναμε Θεέ, να μας προστατεύσεις και να μας προφυλάξεις από κάθε κακό.
ΤΟΥΡΚΟΣ (Ακούγονται φωνές από μέσα) Βρε, τους γκιαούρηδες... Για κοιτάξτε τι έχουνε φτιάξει εδώ. Πετάξτε τα έξω, πετάξτε τα έξω. (Θόρυβοι)
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ωχ, μανούλα μου, ωχ, μανουλίτσα μου. Ρίξανε τις εικόνες. Θεούλη μου, Παναγίτσα μου, συγχώρεσέ μας, Παναγίτσα μου. Συγχώρεσέ μας... Πω, πω. Αχ, μανούλα μου, τις εικόνες να τις μαζέψω να τις πάω μέσα. Ρε τους Τουρκαλάδες, ρε τους άπιστους. (Ακούγεται από μέσα: «Εβίβα») Θεούλη μου, προστάτεψέ μας. Βοήθησέ μας, Παναγίτσα μου.
ΤΟΥΡΚΟΣ (Από μέσα) Εσύ ωρέ... Σέρβιρέ μας!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Τι κρασί... Τι κρασί θέλετε, ρε;
ΤΟΥΡΚΟΣ (Από μέσα) Σκάσε, ωρέ γκιαούρη, και φέρε κρασί.
ΔΙΑΚΟΣ Καντηλανάφτη... (Βγαίνει ο Καραγκιόζης) Πάρε την κουμπούρα κι έλα εδώ.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Την πήρα, την πήρα.
ΔΙΑΚΟΣ Πρόσεξε καλά, Καντηλανάφτη. Πρόσεξε καλά. Οι Τούρκοι εμέθυσαν κι αν χρειαστεί να υπερασπιστούμε τις ζωές μας, θα το κάνουμε. Να 'χεις τα μάτια σου δεκατέσσερα. Πες και στους άλλους να πάρουν τα όπλα.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Τώρα, τώρα θα δεις τι έχω να τους κάνω.
ΤΟΥΡΚΟΣ 1 Ωρέ γκιαούρη. Επήρες, ωρέ, γιαταγάνι, καλόγερος εσύ; Τι δουλειά έχεις με τα γιαταγάνια;
ΤΟΥΡΚΟΣ 2 Τώρα, ωρέ γκιαούρη. Θα δεις τι θα σου κάνω!
(Ακούγεται κλαγγή σπαθιών, μουσική και θόρυβοι μάχης σώμα με σώμα.
Σκοτώνονται όλοι οι Τούρκοι)
ΔΙΑΚΟΣ Καντηλανάφτη, Καντηλανάφτη!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ψάχνω να βρω κάνα Τουρκαλά, αλλά δε βρίσκω.
ΔΙΑΚΟΣ Ε, Καντηλανάφτη. Μεγάλο μακελειό έγινε. Κοίτα οι καλογέροι. Σκοτώθηκε ο Σάμιος.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ωχ, μανούλα μου.
ΔΙΑΚΟΣ Για πήγαινε να δεις πού είναι οι άλλοι καλόγεροι, ο πάτερ ηγούμενος...
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Κάτσε να πάω να ψάξω. Ωχ, μανουλίτσα μου… Πω, πω. Τον ηγούμενο τον σκοτώσανε στο κελί του! Να και οι άλλοι… Κι ο Γαβριήλ σκοτωμένος είναι... Κι ο Ιάκωβος... Ωχ, μανούλα μου… Διάκο, Διάκο… (Κλαίγοντας) Σκοτώθηκαν όλοι οι καλόγεροι! Δεν έμεινε κανένας ζωντανός!... Σκοτωθήκανε όλοι…
ΔΙΑΚΟΣ Ναι, Καντηλανάφτη, ναι… Θεέ μου, συγχώρεσέ μας γι' αυτό που κάναμε...
(Μπαίνει ο ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ)
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Ώρε, Διάκο! Τι έγινε εδώ, ωρέ; Τι μακελειό είν' αυτό; Σ' έβλεπα, ωρέ Διάκο, από μακριά... Ήξερα, ωρέ, ότι οι καλογέροι ξέρουν και παίζουν καλό

κομποσκοίνι... Δεν ήξερα ότι δουλεύουν το γιαταγάνι σαν παιχνίδι στο γέλιο.
ΔΙΑΚΟΣ Καπεταναίοι μου, Έλληνες, προστατέψτε μας.

Βοηθήστε μας. Οι Τούρκοι ήρθαν εδώ και θέλησαν να μας προσβάλουν. Προσπαθήσαμε να σώσουμε τις ζωές μας. Μας επιτέθηκαν. Πρόσβαλαν την πίστη μας, τη θρησκεία μας... Πέταξαν τις εικόνες μας...
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Ε ρε, καλόγερα... Μη μου δικιολογιέσαι, ωρέ, εμένα! Εγώ δεν την άντεξα τη σκλαβιά, γι' αυτό εβγήκα πάνω στα λημέρια και πήρα τα βουνά. Καλά έκανες! Σαν Έλληνας, έκανες το χρέος σου και να 'σαι περήφανος γι' αυτό.
ΔΙΑΚΟΣ Σας παρακαλούμε, σας παρακαλούμε, βοηθήστε μας. Αν το μάθουν τώρα οι Τούρκοι στη Θήβα, θα στείλουνε στρατιώτες να μας πιάσουν, να μας κρεμάσουν, να μας τιμωρήσουν. Γι' αυτό, θέλουμε να μας πάρετε μαζί σας. Σε παρακαλώ, πέφτω στα πόδια σου, Καπετάνιε. Βοηθήστε μας. Πάρτε μας μαζί σας στο λημέρι να σας κουβαλάμε μπαρουτόβολα, να σας γεμίζουμε τις μπιστόλες στη μάχη. Εγώ κι ο Καντηλανάφτης μείναμε μόνο απ' ολάκερο το μοναστήρι. Σας παρακαλούμε, μη μας αφήσετε εδώ.

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Έννοια σου, ωρέ Διάκο, κι εμείς δε θα σας αφήσουμε εδώ στα χέρια των Τουρκαλάδων. Θα σας πάρουμε μαζί μας, ωρέ. Είσαι γενναίο παλικάρι.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Κι εγώ, κι εγώ είμαι γενναίο παλικάρι.
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Ναι, ωρέ.
ΔΙΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ Τι γενναίο παλικάρι είν' αυτός, ρε Καπετάνιε; Δε βλέπεις πώς είναι; Στραβοκάνης είναι, αλλήθωρος είναι, καμπούρης είναι...
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Άντε από δω, ρε κουτσομπόλη...
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Πάψε, ωρέ Διοβουνιώτη. Μπορεί, ωρέ, να του λείπουν τα μπράτσα και το μπόι, αλλά αυτός, ωρέ, έχει μεγάλη καρδιά!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Έχω και πλάτη φαρδιά! Αντέχει στο ξύλο, Καπετάνιε μου...
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Θα 'ρθεις κι εσύ, ωρέ, μαζί μας.
ΔΙΑΚΟΣ Έλα, έλα, Καντηλανάφτη, να πάμε μαζί με τους Έλληνες να είμαστε κι εμείς ελεύθεροι να πολεμήσουμε για την πίστη μας και την πατρίδα μας.
ΔΙΑΚΟΣ Ήρθε ο καιρός, ωρέ παιδιά, την εκκλησιά ν' αφήσω,
μαζί σας πια, αδέρφια μου, να 'ρθώ να πολεμήσω.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ήρθε ο καιρός, ωρέ παιδιά, την εκκλησιά ν' αφήσω
και μέσα στα σελάχια σας να 'ρθώ να ψαχουλίσω.
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ Άιντε, ωρέ Διάκο. Ελάτε μαζί μας τώρα ν' ανεβούμε πάνω, να σας πάμε στο λημέρι του Οδυσσέα Ανδρούτσου.
(ΜΟΥΣΙΚΗ)

Στο επόμενο τεύχος το Β΄ μέρος

ΛΕΣ ΚΑΙ ΗΤΑΝ ΧΘΕΣ:

13ου ΤΕΥΧΟΥΣ
(Απρίλιος 2020)

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑΝΕ ΚΑΛΑ ΟΙ "ΕΣΩΚΛΕΙΣΤΟΙ" ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ,
ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΛΟ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ:

Βάγγος Κορφιάτης- «Η Ορφανή της Χίου» *(Ανάλεω, 1970).*
Ιστορική ηχογράφηση και σχόλια του Πάνου Καπετανίδη στο "Καραγκιοζοκομείο".
Ακούστε το, κάνοντας κλικ στο παρακάτω λινκ:
https://www.youtube.com/watch?v=KnXUTizbQtk&feature=share&fbclid=IwAR2qy4yjWPTEa-QhHtXH90BMIZv4bDI6IDdRf1wuJtbmIyuMSdI_HxDOuEA

Η **«Ορφανή της Χίου»** είναι μια παράσταση που με σημάδεψε.
Είναι η πρώτη παράσταση που είδα ως παιδί, όταν ο εξάδελφός μου ο Κοσμάς μού έδωσε ένα τάλιρο για να πάρω πασατέμπο και εγώ το έκανα... *Καραγκιόζη στου Χαρίδημου.* Ημουν γύρω *7* χρονών και ο **Γιώργος Χαρίδημος** επαιζε στα **Ταμπούρια**, στο **«Θέατρο Χρυσοστομίδης»**. Μήτε που ήξερα ότι θα άρχιζε νύχτα-νύχτα. Μήτε που ήξερα ότι θα ανοίξει ο τάφος και από μέσα θα βγει ο Διονύσιος, για να υποδείξει τον πραγματικό του δολοφόνο και να γλιτώσει από την παραδειγματική εκτέλεση τον Καραγκιόζη. Μήτε που ήξερα τη δραματική επιστροφή στο σπίτι μου στα Προσφυγικά, μέσα από τα στενά χωρίς (τότε) δημοτικό φωτισμό, την τρεχάλα για να γλιτωσω από τα αγριόγκυκλα και το ξύλο που μου έριξε η μάνα μου, επειδή νύχτωσε και κόντευε να πεθάνει από ανησυχία.

Με μάγεψε περισσότερο, μετά από χρόνια, όταν την είδα πίσω από το πανί, βοηθώντας το μάστορά μου τπα, τον **Βάγγο**, το **1970** στο θερινό του θέατρο **«Παράδεισος»** στο Αιγάλεω.

Με μάγεψαν τα φωτιστικά εφέ και οι χρωματιστές κόλλες χαρτιού με τις οποίες σιγά-σιγά σκεπάζαμε τις άσπρες κατω λαμπες, για να κανουμε τη νυχτα (που να βρεθουν τα ντιμερ τότε!). Με γέμισε με όγκυς, όταν μετά το μέκβεμ (που έπαιζε ως μουσικό χαλί στη σκηνή του νεκροταφείου, την ώρα που ο Αγγελος κατέβαινε από τον ουρανό), εγώ έπρεπε να αλλάξω το δισκάκι και να βάλω να παίξει το εμβατήριο ***«Μαύρη είν' η νύχτα στα βουνά»*** και να ανοίξει ο άγγελος τον σταυρό του τάφου, για να εξέλθει το φάντασμα του σκοτωμένου Διονύσιου. (Τότε, τα μουσικά μέρη τα παίζαμε με δισκάκια των 45 στροφών). Μέσα λοιπόν στο ημίφως της σκηνής, έκανα τη γκάφα να βάλω το δισκάκι ανάποδα και ο άγγελος τελικά βγήκε με το εμβατήριο ***«Αεροπόρος θα γενώ»*** (που μάλιστα ήταν εμβατήριο με λόγια)!

Ακόμα θυμάμαι, αρχικά, την απορία στο πρόσωπο του μάστορα με αυτό που άκουγε, το «δολοφονικό» ύφος που με κοίταξε μετά (αφου του χαλασα όλη την «ατμόσφαιρα» που είχε δημιουργηθεί σε όλους μας) και φυσικά τη δικαιολογημένη κατσάδα που μου έριξε, κλείνοντας το μικρόφωνο, μέχρι να τουμπάρω το δισκάκι και να ακουστεί επιτέλους το σωστό ορχηστρικό ηρωικό εμβατήριο *«Μαύρη είν' η νύχτα στα βουνά»*, που συνήθως όλοι οι καραγκιοζοπαίχτες βάζουμε, για να υπογραμμίσουμε μουσικά τις ηρωικές στιγμές. Αυτή μου η γκάφα δεν είναι μόνο στη μνήμη μου. Αποθανατίστηκε σε ηχητικό ντοκουμέντο σε κασέτα τότε. (συγκεκριμένα στο 38:45), όπου ακούγεται το *«Αεροπόρος θα γενώ»*, ακολουθεί το κενό, δηλαδή η απορία του Βάγγου και αμέσως μετά το κλείσιμο του μικροφώνου για την... κατσάδα του μάστορα. (Η κατσάδα δεν ακούγεται, γιατί ήταν εσωτερική η ηχογράφηση).

Την παράσταση αυτή την έχω σε δύο ηχογραφήσεις απο δύο εποχές, μία το 1970 και μία

Τέσσερις εικόνες μιλάνε όσο 4.000 λέξεις...

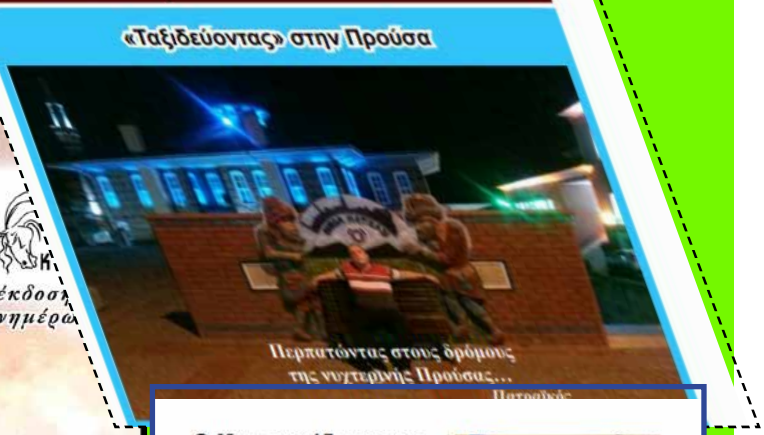

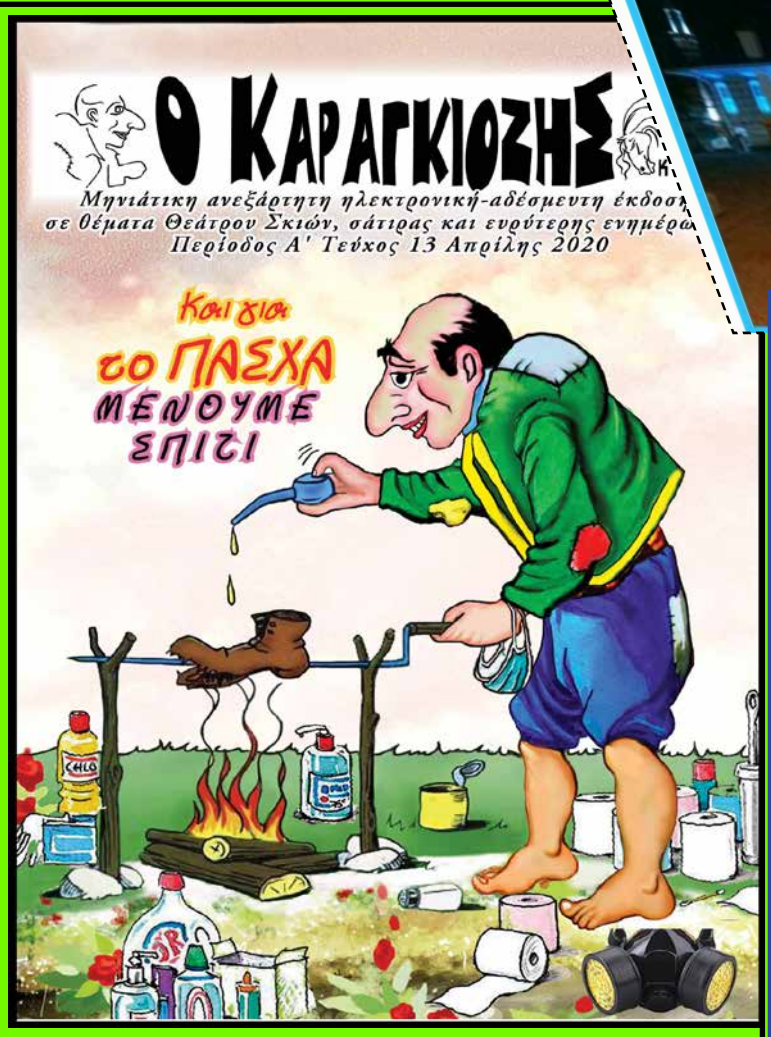

Ο Καραγκιόζης και η Πρόσκληση
(Μονόπρακτο για το Θέατρο Σκιών)
© Πιτίνα Δ. Έλλη
Χαρακτήρες: Σταύρακας, Καραγκιόζης
Φιγούρες εικόνων: Τάκης Παλαιοθόδωρος

ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ: Καραγκιοζάκο, φίλε μου... Είπα να σε καλέσω να δούμε παρεούλα μία εξαιρετική παράσταση στο Θέατρο του Πειραιά... Την Χιονάτη και τους Εφτά Νάνους!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Τι λες, φίλε μου! Αλήθεια; Και πόσο μου αρέσει ετούτη η ιστορία! Όμως... Πώς να έλθω με τα χάλια που έχω, σε επίσημη παράσταση, στο υπέροχο Θέατρο του Πειραιά... με τη μακροχρόνια ιστορία του!
ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ: Μπράβο, Καραγκιοζάκο! Αληθινά, με εντυπωσιάζουν οι γνώσεις σου! Τι άλλο γνωρίζεις για το κλασσικό Θέατρο του Πειραιώς;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Κοίταξε, φίλε μου... Ο Δήμαρχός σας, δεν έχει πολλά χρόνια που έγινε αυτό, κάποια στιγμή που ο Νιάρχος μας, ήθελε να βοηθήσει οικονομικά, ώστε να ανακαινιστεί το υπέροχο αυτό Θέατρο, μιλάμε τώρα... για μεγάλη δωρεά, έτσι; Ο... Δήμαρχός σας... ορντήρε!
ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ: Αλήθεια λες; Τι λες, αδελφάκι μου... Ιδέα δεν έχω! Μπράβο!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Τι «Μπράβο!» Καλά, δεν ακούς τα νέα του τόπου σου, βρε; Δεν διαβάζεις την εφημερίδα;
ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ: Δεν... ετυχε!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: (Μουρμουρίζει σιγανά) «Άνθρωπος αγράμματος, ξύλο απελέκητο!» Απορώ, φίλε μου, που μιλάς για παράσταση στο Θέατρο... και δεν κατέχεις τι συμβαίνει γύρω του! Βρε... Πειραιώτες, κοιμάστε όρθιοι; Να σας προσφέρουν μια τούρτα και να λέτε: «Όχι... Ευχαριστώ! Αποτάσσομαι τον πειρασμό»...

ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ: Μπορεί να ήμουνα εκτός...
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Μίλησα για τούρτα και ξεληγώθηκα, αδελφάκι μου... Μια φασουλάδα έφτιαξε η Αγλαΐα μας και τελείωσε κι αυτή.... Και εσείς πετάτε τις καυτές προσφορές του Νιάρχου στο καλάθι των αχρήστων!
ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ: Πρέπει να μάθω ποιος ήταν αυτός ο Δήμαρχος και γιατί!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: (Ξεκαρδίζεται) Τι λες, φιλαράκι μου; Σοβαρολογείς; Η Ελλάδα μας είναι γεμάτη από τέτοια κάλπα... Φαίνεται ότι δεν τον συνέφερε τον μάγκα Δήμαρχό σας! Πολιτικοί οι λόγοι, σίγουρα!
ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ: Λες;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: (Ξεκαρδίζεται) Δεν λέω! Έτσι είναι! Ξέρεις τι λένε για τον Πειραιώτη, έτσι;
ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ: Για πες!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Να... Ότι είναι «...ντερμπεντέρης, σίδερο στο χέρι... άσσος στην μπουνιά»!
ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ: Ναι, Καραγκιοζάκο... Έτσι ακριβώς είναι!

200 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΕΛΛΑΔΑ 1821

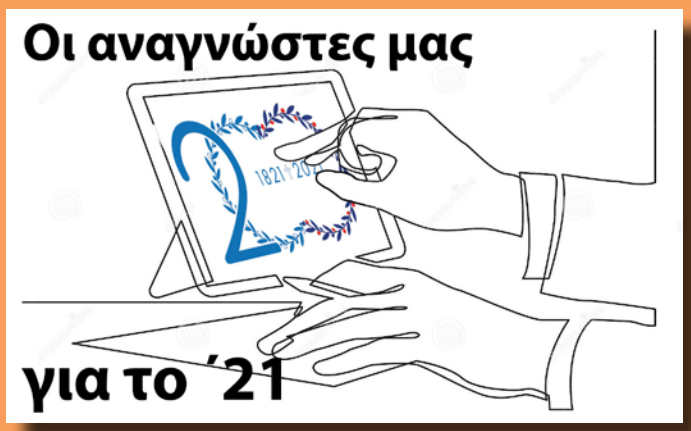
Οι αναγνώστες μας
για το ΄21

ΕΛΛΑΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Η ΘΑΝΑΤΟΣ

Οδυσσέας Ανδρούτσος
1821
2021
Greg Monakis

ΤΟ
ΑΣΤΡΟΠΕΛΕΚΙ
ΤΗΣ
ΣΚΛΑΒΙΑΣ
ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ
Greg Monakis

ΠΑΠΑΦΛΕΣΑΣ Ο ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΤΗΝ
ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΜΑΝΙΑΚΙ

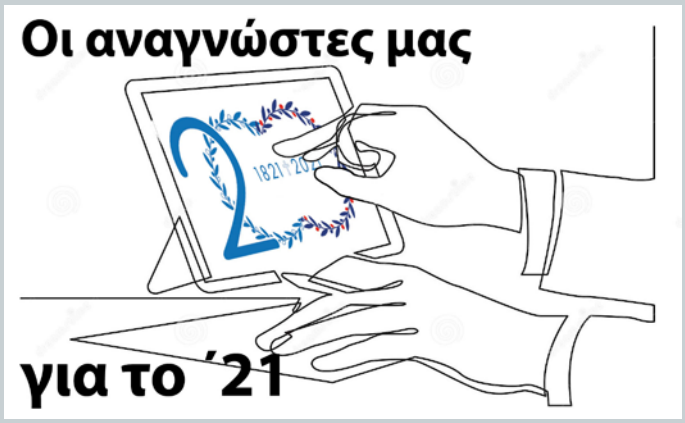
Οι αναγνώστες μας
για το ΄21

Του
Κωνσταντίνου
Ντούμπα

Greg Monakis
Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΡΑΜΑΛΗΣ
ΣΤΑ ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ